

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร)

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์เกษตร

สาขา

เศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร

ภาควิชา

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน: กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

Factors Affecting Loan Repayment from Debtors of the Revolving Fund for the Loaning of the Farmers and the Poors: A Case Study of Nakhon Ratchasima Province

نامผู้วิจัย นายกฤษฎา บุญนาค

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก (อาจารย์กัมปนาท เพ็ญสุภา, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม (รองศาสตราจารย์สานิต แก้วเอี่ยม, วท.ม.)

หัวหน้าภาควิชา (รองศาสตราจารย์เรืองไกร โตกฤษณะ, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและ
ผู้ยากจน: กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

Factors Affecting Loan Repayment from Debtors of the Revolving Fund for the Loaning of the
Farmers and the Poors: A Case Study of Nakhon Ratchasima Province

โดย

นายกฤษฎา บุญนาค

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร)

พ.ศ. 2552

กฤษฎา บุณนาค 2552: ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุน
หมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน: กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
อาจารย์กัมปนาท เพ็ญสุภา, Ph.D. 87 หน้า

การศึกษารั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคม
และวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่
เกษตรกรและผู้ยากจน ในจังหวัดนครราชสีมาโดยใช้แบบจำลองทอบิท (Tobit Model) ซึ่งกลุ่ม
ตัวอย่างเป็นลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจนจำนวน 496 ราย โดย
แบ่งเป็นลูกหนี้ปกติ 148 รายและลูกหนี้ค้างชำระ 348 ราย

ผลการศึกษาสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมพบว่าลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน ส่วนใหญ่
เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และมีอายุเฉลี่ย 53 ปี มีรายได้สุทธิของครัวเรือนปีละ 8,118.71 บาท
ระยะเวลาการเป็นหนี้กองทุนหมุนเวียนเฉลี่ย 11 ปี มีเงินกู้เฉลี่ย 149,428.31 บาทต่อครัวเรือนและมี
ที่ดินค้ำประกันเฉลี่ย 11.97 ไร่ต่อครัวเรือน การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อชำระคืนเงินกู้
พบว่า ปริมาณเงินกู้ รายได้สุทธิในภาคการเกษตร และระยะเวลาการเป็นลูกหนี้ ค.ก.ส. มีผลกระทบต่อ
การชำระคืนหนี้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ส่วนรายได้สุทธินอกภาค
การเกษตร มีผลกระทบต่อชำระคืนหนี้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

Krisada Bunnak 2009: Factors Affecting Loan Repayment from Debtors of the Revolving Fund for the Loaning of the Farmers and the Pooors: A Case Study of Nakhon Ratchasima Province. Master of Science (Agricultural Economics), Major Field: Agricultural Economics, Department of Agricultural and Resource Economics. Thesis Advisor: Mr. Kampanat Pensupar, Ph.D. 87 pages.

The objectives of this study were to study socio-economic situation and to analyze the factors effecting loan repayment from debtors of “the Revolving fund for the loaning of the farmers and the pooors” in Nakhonratchasima province. Tobit model were used as the analytical tool. The analysis based on 496 debtors, who were divided into 2 groups. The first group consists of 148 debtors who can repay credit on time while the other consists of 348 debtors who can not.

The study result found that most debtors were female and the averages of age were 53 years old. They had the net income and debts 8,118.71 and 149,428.31 baht per household per year respectively. The average of loan contact period was 11 years and had the collateral 11.97 rai per household. The result of Tobit model showed that factors effecting loan repayment significantly of statistical level of 0.01 were the amount of debt, net farm income, duration of the BAAC’s client and factors effecting loan repayment significantly of statistical level of 0.10 was net non farm income.

Student’s signature

Thesis Advisor’s signature

/ /

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งจากบุคคลหลายท่าน ผู้เขียนขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. กัมปนาท เพ็ญสุภา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาในการให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สานิต เก้าเอี้ยน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อาจารย์ ดร. อภิชาติ ฉะลุนเพ็ชร์ ประธานการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร. ภัทรจิต จุมพล กอชโชติ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ และข้อแนะนำอันเป็นประโยชน์ เพื่อการแก้ไขปรับปรุง รวมทั้งให้ความคิดเห็น และแนะนำประเด็นต่างๆ ที่น่าสนใจเพิ่มขึ้น

ขอพระขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิติ กันตังกุล หัวหน้าโครงการวิจัยการฟื้นฟูอาชีพลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ.2546 และคณะอาจารย์ผู้ร่วมวิจัยทุกท่านที่เอื้อเพื่อข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในงานวิจัยฉบับนี้ และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิศิษฐ์ ลิ้มสมบุญชัย ผู้ให้คำแนะนำในเรื่องเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา รวมถึงผู้เขียนตำรา เอกสาร บทความต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และนำมาอ้างอิงในงานวิจัยครั้งนี้

ท้ายสุดนี้ ขอขอบพระคุณบิดา มารดา คุณปู่ คุณย่า คุณตา คุณยาย และคุณน้ำที่เป็นพลังใจสำคัญ และสนับสนุนการศึกษา ทำให้ข้าพเจ้ามีความตั้งใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จ ลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณนุชฤดี มีประเสริฐ ที่คอยให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ ขอขอบพระคุณเพื่อนๆ ทุกท่านผู้คอยช่วยเหลือในการวิจัย ตลอดจนขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

กฤษฎา บุญนาค

ตุลาคม 2552

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
ขอบเขตของการศึกษา	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดการชำระคืนเงินกู้ของผู้กู้	10
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	12
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	12
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	13
สมมติฐานการวิจัย	17
บทที่ 4 ผลการศึกษา	20
สภาพทั่วไปของห้องที่ทำการศึกษา	20
สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน	21
ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน	
เพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจนในจังหวัดนครราชสีมา	43
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	49
สรุป	49
ข้อเสนอแนะ	51
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	54

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	56
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	57
ภาคผนวก ข ประวัติ การบริหารและการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ และหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือของกองทุนหมุนเวียน เพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน	76
ภาคผนวก ค ตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ R.V.Krejcie และ D.W.Morgan	85
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	87

สารบัญญัตินี้

ตารางที่		หน้า
1	การเป็นหนี้สินและวัตถุประสงค์ของการกู้เงินของครัวเรือนเกษตรกรไทย ในปี พ.ศ. 2541 2546 และ 2550	1
2	จำนวนลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ.2546 ของประเทศไทยจำแนกรายจังหวัด ในปี พ.ศ.2549	3
3	จำนวนลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ.2546 จำแนกตามรายอำเภอของจังหวัดนครราชสีมาปี พ.ศ. 2549	4
4	สภาพทั่วไปของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน ปี พ.ศ.2549/50	21
5	ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามการถือครอง และการใช้ประโยชน์ที่ดิน ที่เป็นหลักค้ำประกัน ปี พ.ศ.2549/50	24
6	ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน แปลงอื่นๆ ปี พ.ศ.2549/50	25
7	เงินสดคงเหลือเฉลี่ยต่อครัวเรือนของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตาม การเป็นหนี้ ปี พ.ศ.2549/50	27
8	มูลค่าทรัพย์สินโดยเฉลี่ยของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามการเป็นหนี้ ปี พ.ศ. 2549/50	29
9	ลักษณะการเป็นหนี้กองทุนหมุนเวียนของลูกหนี้จำแนกตามการเป็นหนี้ ปี พ.ศ. 2549/50	30

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามแหล่งเงินกู้อื่นๆ ปี พ.ศ. 2549/50	31
11	ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามความคิดเห็นด้านต่างๆ ที่มีต่อกองทุนหมุนเวียน ปี พ.ศ. 2549/50	33
12	ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามความคิดเห็นด้านความสามารถชำระคืนเงินกู้ของกองทุนหมุนเวียนปี พ.ศ. 2549/2550	35
13	ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามความเห็นด้านแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ ปีพ.ศ. 2549/50	36
14	ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามความในการตรวจเยี่ยมของเจ้าหน้าที่ในรอบปี ปี พ.ศ.2549/2550	37
15	ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามปัญหาด้านการเกษตร ปี พ.ศ.2549/50	38
16	ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามความต้องการความช่วยเหลือด้านการเกษตร ปี พ.ศ.2549/50	40
17	ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามความต้องการความช่วยเหลือด้านการครองชีพ ปี พ.ศ.2549/50	42
18	การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนหนี้กองทุนหมุนเวียน โดยจำแนกตามสถานะของการเป็นหนี้	43
19	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปร	44

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
20	แบบจำลอง Tobit Model แสดงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนเงินกู้ ของลูกค้าที่กองทุนหมุนเวียน	48

สารบัญญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	ความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนสุทธิที่เกษตรกรได้รับและผลตอบแทนของการลงทุน	11

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการเกษตรของประเทศไทยพัฒนาไปอย่างมาก เนื่องจากมีการใช้เทคโนโลยี และมีการนำเครื่องจักรและเครื่องทุ่นแรงมาใช้ในการเกษตรมากขึ้น จึงทำให้รูปแบบในการทำการเกษตรของประเทศไทยเปลี่ยนไป เกษตรกรส่วนใหญ่เพิ่มปริมาณการใช้ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรมากขึ้นส่งผลให้มีต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น อีกทั้งเกษตรกรยังต้องแบกรับความเสี่ยงในการทำการเกษตรทั้งในด้านการผลิตและด้านราคา รวมไปถึงค่าครองชีพในปัจจุบันที่สูงขึ้น เกษตรกรจึงหันไปพึ่งสินเชื่อจากแหล่งต่างๆ ทั้งที่เป็นสถาบันการเงินและไม่ใช่อินstitutionการเงิน ทำให้ครัวเรือนเกษตรมีหนี้สินเพิ่มสูงขึ้น โดยในปี พ.ศ.2541 มีครัวเรือนเกษตรที่เป็นหนี้สินร้อยละ 54.9 ของครัวเรือนเกษตรทั้งหมดในปี พ.ศ.2546 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 60.4 ของครัวเรือนเกษตรทั้งหมดและ ลดลงเล็กน้อยเหลือร้อยละ 55.8 ในปี พ.ศ. 2550 โดยส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อเพื่อการเกษตรทั้งนี้ในปี พ.ศ.2541 เกษตรกรใช้สินเชื่อเพื่อการเกษตรร้อยละ 78.7 ของการกู้เงินของครัวเรือนเกษตรทั้งหมดในปี พ.ศ.2546 เพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 81.5 การกู้เงินของครัวเรือนเกษตรทั้งหมด ลดลงเหลือร้อยละ 55.9 การกู้เงินของครัวเรือนเกษตรทั้งหมดในปี พ.ศ. 2550 ซึ่งก็ยังเป็นจำนวนที่มากหากเทียบกับการกู้เงินเพื่อใช้นอกภาคการเกษตร (ตารางที่ 1)

นับแต่อดีตรัฐบาลพยายามที่จะแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคการเกษตรมาโดยตลอด จึงได้มีการจัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ขึ้นในปี พ.ศ. 2509 ซึ่งเป็นธนาคารเฉพาะกิจในสังกัดกระทรวงการคลังเพื่อระดมทุนและให้บริการเงินกู้แก่เกษตรกร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งเงินกู้ที่เพียงพอในการประกอบอาชีพการเกษตร อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีการจัดตั้งธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ขึ้นแต่ปัญหาที่เกษตรกรได้พบ คือ การที่มีคุณสมบัติไม่เพียงพอในการขออนุมัติสินเชื่อทำให้เกษตรกรต้องหันไปพึ่งพาสินเชื่อในระบบที่มีอัตราดอกเบี้ยที่สูง และส่วนใหญ่ ไม่สามารถชำระหนี้สินได้ นอกจากนี้เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านกฎหมาย ทำให้นายทุนอาศัยช่องว่างทางกฎหมายเอารัดเอาเปรียบเกษตรกร ปัจจุบันแม้รัฐบาลจะพยายามเข้ามาดูแลช่วยเหลือเกษตรกร

ในด้านสินเชื่อระบบแต่ก็ยังไม่ทั่วถึงเท่าที่ควรทำให้มีเกษตรกรเป็นจำนวนมากต้องสูญเสียที่ดินที่ใช้ค่าประกันในสัญญาเงินกู้

ตารางที่ 1 การเป็นหนี้สินและวัตถุประสงค์ของการกู้เงินของครัวเรือนเกษตรกรไทยในปี พ.ศ. 2541
2546 และ 2550

(หน่วย: ร้อยละ)

รายการ	ปี 2541	ปี 2546	ปี 2550
ครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด	100	100	100
ครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่มีหนี้สิน	45.1	39.6	44.2
ครัวเรือนเกษตรกรที่มีหนี้สิน	54.9	60.4	55.8
วัตถุประสงค์ในการกู้เงินครัวเรือนเกษตรกร			
เพื่อการเกษตร	78.7	81.5	55.9
นอกการเกษตร	22.3	18.5	44.1

ที่มา: ฝ่ายวิชาการและพัฒนาที่อยู่อาศัย การเคหะแห่งชาติ (2551)

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวรัฐบาลจึงทำการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. 2546 ขึ้น โดยสังกัดอยู่ในสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.) และมอบหมายให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินการบริหารกองทุน โดยกองทุนหมุนเวียน มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ สงวนและรักษาที่ดินไว้ให้แก่เกษตรกรและผู้ยากจนโดยให้กู้ยืมเงินเพื่อนำไปปลดปล่อยหนี้สินและไถ่ถอนที่ดินที่มีแนวโน้มว่ากรรมสิทธิ์ที่ดินจะตกเป็นของเจ้าหนี้หรือบุคคลอื่น

ผลการดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนในเดือนมิถุนายน 2549 พบว่าเกษตรกรและผู้ยากจนได้รับการอนุมัติเงินกู้จากกองทุนหมุนเวียนเป็นจำนวนเงิน 2,415,358,705.22 บาท จำนวนที่ดินที่ไถ่ถอน เนื้อที่ 199,317 ไร่ 29.40 ตารางวา แต่ปรากฏว่ากองทุนหมุนเวียนมีอัตราการชำระหนี้คืนค่อนข้างต่ำ โดยในปีบัญชี 2548 มีหนี้ถึงกำหนดชำระ 124,203,130 บาท แต่กองทุนหมุนเวียนได้รับชำระหนี้คืนเพียง 16,044,480 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.92 (สำนักช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน, 2549) ซึ่งหากอัตราการชำระหนี้ยังคงดำเนินไปเช่นนี้ จะส่งผลต่อการดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนที่อาจจะไม่มีเงินทุนหมุนเวียนเพียงพอให้เกษตรกรและผู้ยากจนรายอื่นกู้ยืมต่อไป

จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นพบว่าจังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน มากเป็นอันดับ 1 ของประเทศไทย โดยมีจำนวนถึง 1,215 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.38 ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนทั่วประเทศ (ตารางที่ 2) โดยลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนที่มีการชำระของจังหวัดนครราชสีมาถึงร้อยละ 54 ซึ่งอำเภอที่มีจำนวนลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน มากที่สุดได้แก่ อำเภอโนนสูง มีจำนวนลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน 180 คน รองลงมาเป็นอำเภอ ขามสะแกแสง คำนวนต และอำเภอเมืองนครราชสีมา ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 2 จำนวนลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจนของประเทศไทย
จำแนกรายจังหวัด ในปี พ.ศ.2549

(หน่วย: คน)			
ลำดับที่	จังหวัด	จำนวนลูกหนี้	ร้อยละ
1	นครราชสีมา	1,215	11.38
2	ขอนแก่น	1,096	10.27
3	ร้อยเอ็ด	700	6.56
4	สุรินทร์	622	5.83
5	มหาสารคาม	463	4.34
6	ศรีสะเกษ	415	3.88
7	อุดรธานี	415	3.88
8	จังหวัดอื่นๆ	5,746	53.86
รวมทั้งประเทศ		10,672	100.00

ที่มา: สำนักช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (2549)

จากการที่เป็นจังหวัดที่มีจำนวนลูกหนี้มากที่สุดจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาถึง สภาพปัญหา และอุปสรรคต่างๆ อันเป็นสาเหตุที่ส่งผลให้ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนในจังหวัดนครราชสีมาไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามที่ควรจะเป็น เพื่อหาแนวทางการแก้ไข และเพิ่มศักยภาพให้แก่ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนในการชำระคืนเงินกู้ เพื่อผลักดันให้การดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียน ดำเนินต่อไปอย่างมั่นคง และพร้อมช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนรายอื่นๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือต่อไป

ตารางที่ 3 จำนวนลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจนจำแนก
ตามรายอำเภอของจังหวัดนครราชสีมา ปี พ.ศ. 2549

(หน่วย: คน)

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนลูกหนี้	จำนวนลูกหนี้ปกติ	จำนวนลูกหนี้ค้างชำระ
1	โนนสูง	180	55	125
2	ขามสะแกแสง	156	71	85
3	ด่านขุนทด	116	33	83
4	นครราชสีมา	99	23	76
5	จักราช	99	43	56
6	โชคชัย	85	60	25
7	โนนไทย	77	25	52
8	บัวใหญ่	77	55	22
9	พิมาย	74	39	35
10	ชุมพวง	48	40	8
11	ขามทะเลสอ	37	8	29
12	คง	37	26	11
13	ครบุรี	32	27	5
14	ประทาย	29	22	7
15	สีคิ้ว	19	3	16
16	อำเภอ อื่นๆ	50	26	24
	รวม	1,215	556	659
	ร้อยละ	100.00	45.76	54.24

ที่มา: สำนักช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (2549)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และปัญหาของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนในจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนในจังหวัดนครราชสีมา

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้จะทำการศึกษาข้อมูลของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ในจังหวัดนครราชสีมา โดยจะทำการศึกษาโดยใช้ยอดหนี้ ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2549

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไข และเพิ่มประสิทธิภาพในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน เพื่อผลักดันให้การดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนดำเนินต่อไปอย่างมั่นคง และมีเงินทุนกลับมาหมุนเวียนช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนรายอื่นๆที่ต้องการความช่วยเหลือต่อไป

นิยามศัพท์

ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน หมายถึง บุคคลผู้ทำการกู้เงินจากกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน

ลูกหนี้ปกติ หมายถึง ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนที่มีการชำระคืนเงินกู้ตามที่กองทุนหมุนเวียนได้กำหนดไว้อย่างครบถ้วนตรงตามจำนวนและกำหนดชำระ โดยจะไม่มีเงินต้นค้างชำระปรากฏอยู่ ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2549

ลูกหนี้ค้างชำระ หมายถึง ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนที่ชำระเงินกู้ของกองทุนหมุนเวียนไม่ครบตามจำนวนหรือไม่ตรงตามกำหนดชำระ โดยจะปรากฏในยอดเงินต้นค้างชำระ ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2549

เงินต้นปกติ หมายถึง เงินต้นที่ของกองทุนหมุนเวียนที่ลูกหนี้ต้องชำระในรอบปีตามที่กองทุนหมุนเวียนกำหนดไว้ โดยนับตามรอบปีบัญชีของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

เงินต้นค้างชำระ หมายถึง เงินต้นของกองทุนหมุนเวียนที่ลูกหนี้ไม่ได้ชำระครบตามจำนวนหรือเวลาที่กองทุนหมุนเวียนกำหนดไว้

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ได้มีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบการพิจารณา กำหนดตัวแปรหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน และศึกษาถึงปัญหาด้านต่างๆ ที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ โดยมรยละเอียดดังนี้

จากผลงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมาได้มีผู้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนเงินกู้ โดย สุเนตรา บุษยาพิระภักดิ์ (2525) วิเคราะห์ความสามารถการใช้คืนเงินกู้ของครัวเรือนชนบทในประเทศไทย ซึ่งทำการศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความสามารถใช้คืนเงินกู้ของครัวเรือน ผลการศึกษาพบว่า ปริมาณสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นปัจจัยที่สามารถอธิบายความสามารถชำระหนี้ต่อสถาบันการเงิน ได้ดีที่สุด และภาระหนี้สินและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เป็นปัจจัยที่สามารถอธิบายความสามารถชำระหนี้ นอกสถาบันการเงิน ได้ดีที่สุด ได้แก่ มูลค่าผลผลิตต่อไร่ ขนาดเนื้อที่ถือครอง และรายได้สุทธินอกการเกษตร กัลยา ไตวิสิษฐ์ชัย (2535) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรรูกค้า ธ.ก.ส. ในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยแบ่งกลุ่มเกษตรกรออกเป็น 4 กลุ่มตามสัดส่วนการชำระคืนร้อยละ 0-25, 26-50, 51-75 และมากกว่าร้อยละ 75 จากการศึกษาพบว่า รายได้สุทธิจากการเลี้ยงโคนมมีผลกระทบมากที่สุด รองลงมาคือรายได้สุทธิจากการเกษตรอื่นๆ และค่าใช้จ่ายในการบริโภคตามลำดับ เช่นเดียวกับ กัมปนาท เพ็ญสุภา (2536) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลในการชำระคืนสินเชื่อเพื่อการเกษตรของเกษตรกรลูกหนี้ ธ.ก.ส. ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตรพบว่า รายได้จากการเกษตร ค่าใช้จ่ายในการบริโภคและปริมาณเงินกู้มีอิทธิพลต่อปริมาณเงินกู้ค้างชำระ โดยปัจจัยค่าใช้จ่ายในการบริโภค และปริมาณเงินกู้มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการชำระคืนเงินกู้ โดยการศึกษาของ กัลยา และกัมปนาทยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุรเชษฐ์ พลชัย (2537) ที่ทำการวิเคราะห์ผลการลงทุนและการชำระคืนสินเชื่อของเกษตรกรรูกค้า ธ.ก.ส. ในโครงการส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โดยสุรเชษฐ์ พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณเงินกู้ค้างชำระ ได้แก่ รายได้เงินสดจากการเลี้ยงไหม รายได้เงินสดจากการเกษตรอื่นๆ รายได้เงินสดนอกการเกษตร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการฟาร์ม ค่าใช้จ่ายในการบริโภค และปริมาณเงินกู้ มีอิทธิพล

ต่อปริมาณเงินกู้ค้างชำระ โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของการชำระคืนสินเชื่อการเกษตร ระดับฟาร์มได้ร้อยละ 89.02 นอกจากนี้ปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว สุรเชษฐยังพบอีกว่าสัดส่วนของจำนวนคนในครัวเรือนฟาร์มต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมดที่ทำงานและหนี้สินอื่นๆ มีอิทธิพลต่อปริมาณเงินกู้ค้างชำระ ซึ่งเพิ่มเติมจากงานวิจัยของผู้ที่กล่าวมาข้างต้น

การศึกษาของสกนธ์ อภรณ์ (2547) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. 2536 ในจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษา และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ มีความสัมพันธ์กับลักษณะการชำระหนี้ของลูกหนี้ ส่วนด้านความเห็นของลูกหนี้ สกนธ์พบว่าควรปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุนเวียนดังกล่าว เกี่ยวกับการคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ระยะเวลาที่กำหนดให้ชำระคืน ความรวดเร็วในการอนุมัติคำขอกู้ และขั้นตอนการยื่นคำร้องขอกู้เงิน

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของสุรเชษฐ ชันธิโชติ (2547) และอัครเดช กลุ่มสะดวก (2549) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น โดยสุรเชษฐ วิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การชำระคืนหนี้ของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนหนี้ของเกษตรกร ได้แก่ รายได้สุทธิต่อไร่ หนี้สินของเกษตรกร ชนิด ไม้ดอกที่ปลูก และพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกร ส่วนอัครเดช พบว่ารายได้นอกภาคเกษตรมีความสัมพันธ์ต่อการชำระหนี้สินของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนในจังหวัดสุพรรณบุรี

จากการตรวจเอกสารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนสินเชื่อพบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนสินเชื่อขึ้นอยู่กับ ระดับการศึกษา รายได้จากการเกษตร รายได้จากนอกภาคการเกษตร ค่าใช้จ่ายในการบริโภค หนี้สินอื่นๆ ปริมาณเงินกู้ ปริมาณเงินกู้ค้างชำระ และการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่

จากการตรวจเอกสารด้านปัญหาที่เป็นสาเหตุของการค้างชำระเงินกู้ สามารถ นิตเสมอ (2536) ได้ศึกษาสาเหตุที่เกษตรกรมีหนี้สินค้างชำระ โดยประมวลข้อมูลหนี้สินค้างชำระของเกษตรกรที่มีอยู่กับส่วนราชการ และ ธ.ก.ส. ได้จำแนกปัญหาไว้อย่างชัดเจน ดังนี้

1. ปัญหาเกิดจากส่วนราชการ เช่น การเร่งรัดดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล ขาดงบประมาณสนับสนุนในด้านอื่น ๆ ที่จำเป็น ขาดการประสานงานที่ดี มีการให้สินเชื่อซ้ำซ้อน หรือข้าราชการไม่สนใจคิดในการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตร

2. ปัญหาเกิดจากโครงการไม่เหมาะสมในทางปฏิบัติ เช่น สภาพพื้นที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ ไม่เหมาะที่จะทำการเกษตร สินเชื่อที่จัดไว้ให้ไม่เพียงพอ ปัจจัยการผลิตที่จัดหามาให้ไม่เหมาะสม

3. ปัญหาเกิดจากเหตุสุดวิสัย เช่น ภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ หรือราคาผลผลิตการเกษตรตกต่ำ เกินกว่าความคาดหมาย

4. ปัญหาเกิดจากเหตุสุดวิสัยในตัวเกษตรกร เช่น ดาย วิกฤลชีวิต

5. ปัญหาเกิดจากความรู้ความเข้าใจของตัวเกษตรกรเอง เช่น การอธิบายให้ความกระจ่าง ในสาระสำคัญของโครงการของเจ้าหน้าที่ที่ให้แก่เกษตรกร เช่น เกษตรกรเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการคลาดเคลื่อน โดยคิดว่าวัสดุอุปกรณ์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่ได้รับตามโครงการเป็นสิ่งที่รัฐบาลให้ฟรีไม่ต้องชำระคืน และมีเกษตรกรเป็นจำนวนมากที่ใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์โดยจงใจ บิดพลิ้ว

โดยปัญหาส่วนใหญ่ของการค้างชำระได้แก่ ปัญหาเกิดจากเหตุสุดวิสัย เช่น ภัยธรรมชาติ หรือราคาผลผลิตการเกษตรตกต่ำ และปัญหาเกิดจากเหตุสุดวิสัยในตัวเกษตรกร ซึ่งเห็นได้จาก งานวิจัยของอัครเดช คุ่มสะดวก (2549) พบว่าสาเหตุการค้างชำระของลูกหนี้ส่วนใหญ่มาจากฝน แล้ง คิดเป็นร้อยละ 23 รองลงมาคือราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำและมีค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน ร้อยละ 15.4 น้ำท่วม ร้อยละ 7.7 น้ำท่วมและมีค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน ร้อยละ 7.7 ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ น้ำท่วมและมีค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน ร้อยละ 7.7 ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ มีหนี้สินภายนอกและมีค่าใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน ร้อยละ 7.7 และมาจากสาเหตุอื่น ๆ ร้อยละ 15.4

นอกจากนี้สุรเชษฐ ชันธิโชติ (2547) ยังได้สรุปสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการชำระคืนหนี้ของ เกษตรกรที่เป็นสมาชิกในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก จังหวัดเชียงใหม่ ไว้ 2 ประการคือ

1. รายได้ของเกษตรกรต่ำ ทำให้ความสามารถในการชำระคืนหนี้ต่ำ โดยมีเกษตรกรรายได้ สู้ทธิน้อยกว่าภาระปริมาณเงินที่ต้องชำระหนี้คืน ซึ่งการที่รายได้สู้ทธิน้อยอาจเนื่องมาจากราคา ผลผลิตตกต่ำ ถ้าสามารถได้ราคาสูงก็จะทำให้รายได้สูง ราคาปัจจัยการผลิตสูงถ้าสามารถลดราคา ปัจจัยการผลิตให้ต่ำลงก็จะทำให้ความสามารถในการชำระคืนหนี้เพิ่มขึ้น

2. เกษตรกรนั้นไม่เต็มใจที่จะใช้คืน ซึ่งอาจเป็นเพราะคิดว่าทำให้การสนับสนุนในเรื่องปัจจัยการผลิตมาใช้ก่อนล่วงหน้าหรือการให้สินเชื่อเป็นสิ่งของนั้น เป็นการให้การสนับสนุนจากโครงการหลวงซึ่งเกษตรกรไม่จำเป็นต้องรีบร้อนที่จะใช้คืน

แนวคิดการชำระคืนเงินกู้ของผู้กู้

สมมติให้เกษตรกรทำการกู้ยืมเงิน จำนวน B ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยที่ r เพื่อมาลงทุนทำการเกษตร โดยสมมติให้ผลตอบแทน (Return) ที่เกษตรกรได้รับจากการลงทุน คือ R และมูลค่าของหลักทรัพย์ที่ใช้ในการค้ำประกันสินเชื่อ คือ C (Stiglitz and Weiss , 1981)

ดังนั้นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้เกษตรกรผู้กู้จะชำระคืนเงินกู้ให้กับแหล่งทุนก็คือ เมื่อผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับจากการลงทุนบวกรวมด้วยมูลค่าของหลักทรัพย์ค้ำประกัน มีค่ามากกว่าจำนวนเงินที่เกษตรกรจำเป็นต้องชำระคืน (สมการที่ 1)

$$C + R > B(1 + r) \quad (1)$$

ในทางตรงกันข้าม เกษตรกรจะตัดสินใจตัดสินใจไม่ชำระคืนเงินกู้ให้กับแหล่งทุนในกรณีที่ผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับจากการลงทุนบวกรวมด้วยมูลค่าของหลักทรัพย์ค้ำประกัน มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับจำนวนเงินที่เกษตรกรจำเป็นต้องชำระคืน (สมการที่ 2) ซึ่งในกรณีนี้เกษตรกรจะเลือกเสียสละหลักทรัพย์ค้ำประกันแทนที่จะชำระคืนเงินกู้ให้กับแหล่งทุน เนื่องจากมีต้นทุนในทางการเงินที่ต่ำกว่า

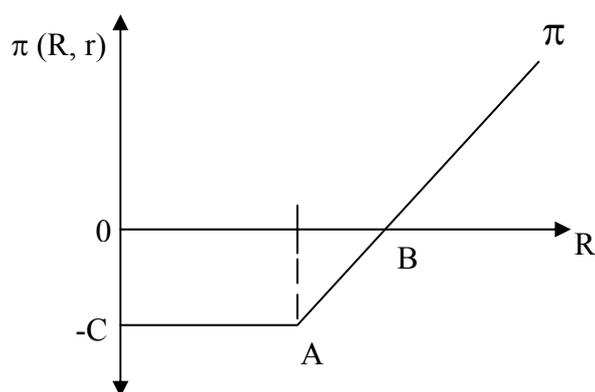
$$C + R \leq B(1 + r) \quad (2)$$

จากสมการที่ 2 จะเห็นได้ว่า ผลตอบแทนสุทธิ (Net Return; π) ที่เกษตรกรผู้กู้ยืมได้รับนั้น จะขึ้นอยู่กับ ผลตอบแทนของการลงทุน (R) และอัตราดอกเบี้ย (r) ซึ่งสามารถเขียนแสดงในรูปของสมการทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้ คือ (สมการที่ 3)

$$\pi(R, r) = \text{Max} [R - B(1 + r); -C] \quad (3)$$

จากสมการที่ 3 ผลตอบแทนสุทธิที่เกษตรกรได้รับจากการลงทุนจะมีค่าเท่ากับ $R - B(1+r)$ ในกรณีที่เกษตรกรสามารถชำระคืนเงินกู้ หรือ $-C$ ในกรณีที่เกษตรกรไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ให้กับแหล่งทุนได้

ความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนสุทธิที่เกษตรกรได้รับ (π) และผลตอบแทนของการลงทุน (R) ซึ่งจะสามารถสังเกตเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีลักษณะเป็นแบบ Convex Function โดยที่เริ่มแรกกำไร (π) ของเกษตรกรจะเป็นลบ ซึ่งมีค่าเท่ากับมูลค่าที่ดินที่ใช้ค่าประกัน ($-C$) แต่เมื่อเกษตรกรมีผลตอบแทน (R) เพิ่มขึ้นจนถึงจุด A เกษตรกรจะเริ่มชำระคืนเงินกู้ได้ และเมื่อเกษตรกรมีผลตอบแทนถึงจุด B เกษตรกรจะสามารถชำระคืนเงินกู้ได้ทั้งหมดและสามารถไถ่ถอนที่ดินกลับคืนมาได้ โดยจุด B เป็นจุดที่ $C=R$ ซึ่ง ณ จุดนี้กำไรจะมีค่าเป็น 0 ($\pi=0$) และเมื่อเกษตรกรมีผลตอบแทนเพิ่มขึ้นจากจุด B กำไรจะมีค่าเป็นบวก ($\pi>0$) และเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนสุทธิที่เกษตรกรได้รับและผลตอบแทนของการลงทุน
ที่มา: Stiglitz and Weiss (1981)

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้นจะเห็นได้ว่า การตัดสินใจชำระคืนหนี้สินของเกษตรกรนอกจากจะถูกกำหนดโดยเงื่อนไขของมูลค่าหลักทรัพย์ค้ำประกัน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ และความเสี่ยงในการลงทุนแล้ว ปัจจัยที่สำคัญอีกสิ่งหนึ่งซึ่งกำหนดการชำระคืนหนี้ ก็คือ ผลตอบแทนจากลงทุน หรือก็คือ รายได้ที่เกษตรกรได้รับนั่นเอง ดังนั้นในการพิจารณาหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องของการชำระคืนหนี้สินของเกษตรกรจึงจำเป็นต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ให้ครอบคลุมและครบถ้วนในทุกๆ ด้าน เพื่อที่จะได้สร้างหรือกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ประกอบการศึกษาครั้งนี้ ใช้ข้อมูล 2 ส่วนคือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

เป็นข้อมูลการสำรวจภาคสนามของโครงการฟื้นฟูอาชีพลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ.2546 ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ในจังหวัดนครราชสีมาด้วยแบบสอบถาม ด้วยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ข้อมูลของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเฉพาะกลุ่มลูกหนี้ปกติและลูกหนี้ค้างชำระ แต่จะไม่ใช้กลุ่มลูกหนี้ที่มีการกู้ใหม่และยังไม่ถึงกำหนดชำระ จากนั้นใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่ให้ความร่วมมือมาตามทีมนัดหมาย และเต็มใจตอบแบบสอบถามของโครงการฟื้นฟูอาชีพลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ.2546 สำหรับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เทียบจากตารางสำเร็จรูปคำนวณหากกลุ่มตัวอย่างของ R.V.Krejcie และ D.W.Morgan ซึ่งหากจำนวนประชากรไม่ตรงตามตารางให้คิดเทียบบัญญัติไตรยางค์ โดยจังหวัดนครราชสีมาจำนวนลูกหนี้ทั้งหมด 1,215 คน จากตารางจำนวนประชากร 1,200 คนจะทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 291 คน และช่วงจำนวนประชากร 1,300 คนจะทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 คน โดยคิดเทียบบัญญัติไตรยางค์ ได้ดังนี้ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ, 2551)

ช่วง 1,200-1,300 คนมีประชากรเพิ่มขึ้น 1,000 คน ตัวอย่างเพิ่มขึ้น $297-291 = 3$ คน

ถ้าช่วง 1,200-1,215 คนมีประชากรเพิ่มขึ้น 15 คน ตัวอย่างเพิ่มขึ้น $3 \times 15 / 1,000 = 0.045$ คน

ดังนั้นจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเท่ากับ $291 + 0.045 = 291.045$ หรือเท่ากับ 291 คน

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ใช้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 496 คน

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นข้อมูลจากเอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมุนเวียนฯ ที่ได้ทำการรวบรวมไว้แล้ว เช่น จำนวนลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน การชำระหนี้และจำนวนหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น รวมถึงวิทยานิพนธ์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งต่างๆ ซึ่งเป็นส่วนสนับสนุนเพื่อความสมบูรณ์ของการศึกษา

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งวิธีวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เป็นการอธิบายเพื่อให้ทราบสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และปัญหา ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ในจังหวัดนครราชสีมาโดยใช้เครื่องมือทางสถิติอย่างง่าย เช่น ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และใช้ตารางเป็นเครื่องมือประกอบคำอธิบาย

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน โดยการประมาณค่าที่เหมาะสมในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การประมาณค่าแบบจำลองสมการเดียวกรณีตัวแปรตามเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ (Single Equation Model of Qualitative Dependent Variable) ซึ่งแบบจำลองประเภทนี้แบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ (ประพิณวดี ศิริสุภลักษณ์, 2549)

1. แบบจำลอง 2 ทางเลือก (Binary-Choice Model) เป็นแบบจำลองที่ใช้กับข้อมูลตัวแปรเชิงคุณภาพที่มี 2 ค่าคือ “1” และ “0” เช่น แบบจำลอง Probit และ แบบจำลอง Logit

2. แบบจำลองหลายทางเลือก (Multiple Choice Model) เป็นแบบจำลองที่ใช้กับข้อมูลตัวแปรเชิงคุณภาพที่มีมากกว่า 2 ทางเลือก เช่น แบบจำลอง Multiple Probit และ แบบจำลอง Multiple Logit

3. แบบจำลองที่มีข้อมูลขาด (Censored Regression Model) เป็นแบบจำลองที่ใช้กับตัวแปรตามที่มีค่าต่อเนื่องแต่ในบางช่วงตัวแปรตามอาจมีค่าเป็นลบ หรือเป็นศูนย์ ซึ่งแบบจำลองดังกล่าวมีการกำหนดค่าตัวแปรแบบมีขอบเขต แบบจำลองประเภทนี้เรียกว่า Censored Regression Model หรือ Tobit model

โดยแบบจำลองโทบิต (Tobit model) มีความเหมาะสมที่จะใช้ในงานวิจัยครั้งนี้เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้กับระดับการชำระคืนเงินกู้ของกองทุนหมุนเวียน ว่ามีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางใด โดยตัวแปรตามของงานวิจัยครั้งนี้เป็นตัวแปรที่มีขอบเขตระหว่าง “0” และ “1” ซึ่งระดับการชำระคืนเงินกู้จะคำนวณจากเงินต้นที่มีการชำระแล้วต่อหนี้ทั้งหมด ทำให้สามารถหาระดับการชำระหนี้ที่แท้จริงของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนได้

แบบจำลองโทบิต (Tobit model)

$$Y_i^* = \beta' X_i + u_i, u_i \sim N[0, \sigma^2] \quad (4)$$

Y_i^* = ระดับการชำระคืนเงินกู้ของกองทุนหมุนเวียน จะคำนวณเป็นสัดส่วนของเงินต้นที่มีการชำระแล้วต่อหนี้ทั้งหมด โดยถ้าลูกหนี้ไม่มีการชำระคืนเงินต้น ระดับการชำระคืนเงินกู้จะมีค่าเป็น 0 แต่ถ้ามีการชำระคืนเงินต้น ระดับการชำระหนี้จะมีค่าตามที่คำนวณแต่จะไม่เกิน 1

X_i = ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการชำระหนี้ (Y_i^*)

u_i = ตัวแปรสุ่มต่อเนื่องซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 และมีความแปรปรวนเท่ากับ σ^2

การประมาณค่าแบบจำลองโทบิต จะใช้ภาวะน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimator: MLE) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ของ และ โดยมีขั้นตอนดังนี้

เมื่อ $Y_i = 0$; $u_i \leq -\beta' X_i$ ความน่าจะเป็น (P) ที่ $P(Y_i^* \leq 0) = P(u_i \leq -\beta' X_i)$

$$= P\left[\frac{u_i}{\sigma} \leq \frac{-\beta' X_i}{\sigma}\right] = \Phi\left(-\frac{\beta' X_i}{\sigma}\right)$$

$$= 1 - \Phi \left(\frac{\beta' X_i}{\sigma} \right)$$

$\Phi(\cdot)$ คือ ฟังก์ชันการแจกแจงสะสมปกติมาตรฐาน

และเมื่อ $Y_i > 0$; $u_i > -\beta' X_i$ ค่าคาดหวัง (E) $\mathbf{E}(Y_i/Y_i^* > 0)$

$$= \beta' X_i + \mathbf{E}(u_i/u_i > -\beta' X_i)$$

$$= \beta' X_i + \sigma \frac{\Phi(\beta' X_i / \sigma)}{\Phi(\beta' X_i / \sigma)}$$

$\Phi(\cdot)$ คือ ฟังก์ชันการแจกแจงสะสมปกติมาตรฐาน

โดยสร้างสมการ Log-Likelihood Function (L) ซึ่งเท่ากับความน่าจะเป็นที่ $Y_i = 0$ หรือความหนาแน่นอย่างมีเงื่อนไขของ Y_i (เมื่อ Y_i มีค่าเป็นบวก) คูณด้วยความน่าจะเป็นของ $Y_i > 0$

$$\begin{aligned} \ln L(\beta, \sigma^2) &= \sum_{i \in I_0} \ln P(Y_i > 0) + \sum_{i \in I_1} \{ \ln f(Y_i/Y_i > 0) + \ln P(Y_i > 0) \} \\ &= \sum_{i \in I_0} \ln P(Y_i > 0) + \sum_{i \in I_1} \ln f(Y_i) \end{aligned} \quad (5)$$

$I_0 (I = 1 \dots n, Y_i = 0)$ และ $I_1 (I = 1 \dots n, Y_i > 0)$ และเมื่อ $f(Y_i)$ ที่มีการแจกแจงแบบปกติ สมการ 5 เขียนใหม่ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \ln L(\beta, \sigma^2) &= \sum_{i \in I_1} -1/2 [\ln(2\pi) + \ln \sigma^2 + (Y_i^* - \beta' X_i)^2 / \sigma^2] + \\ &\quad \sum_{i \in I_0} \ln [1 - \Phi(\beta' X_i / \sigma)] \end{aligned} \quad (6)$$

ทำการ Differentiate สมการ 6 โดยให้ค่าสัมประสิทธิ์ (β, σ^2) เปลี่ยนแปลงไปและกำหนดให้แต่ละสมการมีค่าเท่ากับ 0 ก็จะทราบค่าสัมประสิทธิ์ β และ σ^2

$$\frac{\partial \ln L}{\partial \beta} = 0 \quad (7)$$

$$\frac{\partial \ln L}{\partial \sigma^2} = 0 \quad (8)$$

ส่วนการวัดผลกระทบส่วนเพิ่มของตัวแปรอิสระ (x_i) แต่ละตัวที่มีต่อสัดส่วนของการชำระคืนเงินกู้ (y_i^*) จะใช้สมการที่ 9 วัดผลกระทบ โดยใช้วิธีภาวะน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimator: MLE) เช่นเดียวกับการหาค่าสัมประสิทธิ์ (β และ σ^2) ซึ่งมีรูปแบบดังสมการที่ 9

$$\frac{\partial E(y_i / x_i)}{\partial x_i} = \beta \times \text{Prob}(0 < y_i^* < 100) \quad (9)$$

ที่มา: Green (2003)

แบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์

$$Y = f(X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, X_6, X_7, X_8, X_9, X_{10})$$

เขียนในรูปแบบสมการโทบิตได้ดังนี้

$$Y_i^* = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \beta_3 X_3 + \beta_4 X_4 + \beta_5 X_5 + \beta_6 X_6 + \beta_7 X_7 + \beta_8 X_8 + \beta_9 X_9 + \beta_{10} X_{10} + u_i$$

โดยกำหนดให้

Y_i^* = สัดส่วนการชำระคืนเงินกู้ของกองทุนหมุนเวียนจะคำนวณจากเงินต้นที่มีการชำระคืนแล้วต่อหนี้ทั้งหมด

X_1 = อายุของลูกหนี้ (ปี)

X_2 = ระดับการศึกษา (มีค่าเป็น 0 ถ้าลูกหนึ่มีความรู้้น้อยกว่าหรือเท่ากับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ มีค่าเป็น 1 ถ้าลูกหนึ่มีความรู้สูงกว่าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

X_3 = ปริมาณเงินกู้ (หมื่นบาท: ครั้วเรือน)

X_4 = ปริมาณเงินกู้ต่อมูลค่าหลักทรัพย์ค่าประกัน (ร้อยละ)

X_5 = รายได้สุทธิในภาคการเกษตร (หมื่นบาท: ครั้วเรือน: ปี)

X_6 = รายได้สุทธินอกภาคการเกษตร (หมื่นบาท: ครั้วเรือน: ปี)

X_7 = ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภค (หมื่นบาท: ครั้วเรือน: ปี)

X_8 = ปริมาณหนี้สินอื่นๆ (หมื่นบาท: ครั้วเรือน)

X_9 = จำนวนครั้งของการติดต่อสื่อสาร (ครั้ง: ปี)

X_{10} = ระยะเวลาการเป็นลูกหนึ่ของ ธ.ก.ส. (ปี) เนื่องจากการเข้าเป็นลูกหนึ่ของกองทุนหมุนเวียนต้องขึ้นเป็นลูกค้ำผู้กู้กับ ธ.ก.ส. แต่ในการวิจัยครั้งนี้หากลูกหนึ่ขึ้นทะเบียนเป็นลูกหนึ่กองทุนหมุนเวียน เพียงอย่างเดียวโดยไม่ได้ใช้สินเชื่อกองทาง ธ.ก.ส. ถือว่า ระยะเวลาการเป็นลูกหนึ่ของ ธ.ก.ส. เท่ากับ 0 ปี

β_0 = ค่าคงที่

$\beta_1 - \beta_{10}$ = ค่าสัมประสิทธิ์หน้าตัวแปรอิสระ

สมมติฐานการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้มีสมมติฐานเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความน่าจะเป็นในการชำระคืนสินเชื่อกองทุนหมุนเวียน กับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การชำระคืนสินเชื่อกองทุนหมุนเวียน ดังนี้

1. อายุของลูกหนี้ (X_1) คาดว่าน่าจะมีการสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการชำระคืนเงินกู้ กล่าวคือ ถ้าลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีอายุมากขึ้นน่าจะทำให้ศักยภาพในการประกอบอาชีพลดลง ซึ่งน่าจะส่งผลให้การชำระคืนเงินกู้ลดลง

$$\partial Y / \partial X_1 < 0$$

2. ระดับการศึกษา (X_2) คาดว่าน่าจะมีการสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการชำระคืนเงินกู้ กล่าวคือ เมื่อระดับการศึกษาของลูกหนี้สูงขึ้น น่าจะส่งผลให้ลูกหนี้ชำระคืนเงินกู้เพิ่มมากขึ้น

$$\partial Y / \partial X_2 > 0$$

3. ปริมาณเงินกู้ (X_3) คาดว่าน่าจะมีการสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการชำระคืนเงินกู้ กล่าวคือ เมื่อลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีปริมาณเงินกู้มากขึ้น ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจะมีการชำระคืนเงินกู้ในแต่ละงวดเพิ่มขึ้นทั้งเงินต้นและปริมาณดอกเบี้ย จึงน่าจะส่งผลให้การชำระคืนเงินกู้ลดลง

$$\partial Y / \partial X_3 < 0$$

4. ปริมาณเงินกู้ต่อมูลค่าหลักทรัพย์ค้ำประกัน (X_4) คาดว่าน่าจะมีการสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความการชำระคืนเงินกู้ กล่าวคือ เมื่ออัตราส่วนในส่วนนี้เพิ่มขึ้น แสดงว่าปริมาณเงินกู้เพิ่มขึ้นมากกว่าอัตราส่วนมูลค่าทรัพย์สิน น่าจะส่งผลให้ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนชำระคืนเงินกู้ลดลง

$$\partial Y / \partial X_4 < 0$$

5. รายได้สุทธิในภาคการเกษตร (X_5) คาดว่าน่าจะมีการสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการชำระคืนเงินกู้ กล่าวคือ เมื่อลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีรายได้จากภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น น่าจะส่งผลให้การชำระคืนเงินกู้เพิ่มขึ้น

$$\partial Y / \partial X_5 > 0$$

6. รายได้สุทธินอกภาคการเกษตร (X_6) คาดว่าน่าจะมีการสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการชำระคืนเงินกู้ กล่าวคือ เมื่อลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีรายได้สุทธิจากนอกภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น จะทำให้ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีรายได้เงินสดเพิ่มขึ้น น่าจะส่งผลให้ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนชำระคืนเงินกู้เพิ่มขึ้น

$$\partial Y / \partial X_6 > 0$$

7. ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภค (X_7) คาดว่าน่าจะมีการสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการชำระคืนเงินกู้ กล่าวคือ เมื่อลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภคเพิ่มขึ้น น่าจะส่งผลให้ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนชำระคืนเงินกู้ลดลง

$$\partial Y / \partial X_7 < 0$$

8. ปริมาณหนี้สินอื่นๆ (X_8) คาดว่าน่าจะมีการสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการชำระคืนเงินกู้ กล่าวคือ เมื่อลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีปริมาณหนี้สินอื่นๆเพิ่มขึ้น น่าจะส่งผลให้ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนชำระคืนเงินกู้ลดลง

$$\partial Y / \partial X_8 < 0$$

9. จำนวนครั้งของการติดต่อสื่อสาร (X_9) คาดว่าน่าจะมีการสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการชำระคืนเงินกู้ กล่าวคือ เมื่อลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เพิ่มขึ้น น่าจะส่งผลให้ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนชำระคืนเงินกู้เพิ่มขึ้น

$$\partial Y / \partial X_9 > 0$$

10. ระยะเวลาการเป็นลูกหนี้ของ ธ.ก.ส. (X_{10}) คาดว่าน่าจะมีการสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการชำระคืนเงินกู้ กล่าวคือ เมื่อลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน มีระยะเวลาการเป็นลูกหนี้ของ ธ.ก.ส. เพิ่มขึ้น ลูกหนี้จะมีความคุ้นเคยและความเกรงใจต่อ ธ.ก.ส. ซึ่งเป็นผู้อำนวยสินเชื่อ น่าจะส่งผลให้ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนชำระคืนเงินกู้เพิ่มขึ้น

$$\partial Y / \partial X_{10} > 0$$

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในบทนี้ได้แบ่งผลการศึกษาดังกล่าวออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยศึกษาถึงสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงลักษณะการเป็นหนี้กองทุนหมุนเวียน ความเห็นของลูกหนี้ต่อกองทุนหมุนเวียน ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านต่างๆ ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน ส่วนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยเป็นการหาความแตกต่างของปัจจัยต่างๆ ระหว่างลูกหนี้ค้างปกติ และลูกหนี้ค้างชำระ และศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การชำระหนี้กองทุนหมุนเวียนของลูกหนี้

สภาพทั่วไปของท้องที่ที่ทำการศึกษา

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บนที่ราบสูงโคราช ระหว่างเส้นรุ้ง ที่ 14-16 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 101-103 องศาตะวันออก ตัวจังหวัดอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ เป็นระยะทาง 255 กิโลเมตร และโดยทางรถไฟ เป็นระยะทาง 264 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 20,493.96 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 12,808,728 ไร่ เท่ากับร้อยละ 12.12 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีขนาดของพื้นที่เป็นอันดับที่ 1 ของภาค มีประชากร ทั้งหมด 2,720,065 คน (ณ 31 สิงหาคม 2549) โดยมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันสำปะหลัง มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดจังหวัดชัยภูมิและจังหวัดขอนแก่น
ทิศตะวันออก	ติดจังหวัดบุรีรัมย์
ทิศใต้	ติดจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดนครนายก
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ สระบุรี ชัยภูมิ และลพบุรี

สภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจและสังคมของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน

1. สภาพทั่วไปของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน

สภาพทั่วไปของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนส่วนใหญ่มีสถานภาพในครัวเรือนเป็นหัวหน้าครัวเรือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80.64 ของลูกหนี้ตัวอย่าง รองลงมา มีสถานภาพในครัวเรือนเป็นลูก คู่สมรส เขยหรือสะใภ้ และญาติ คิดเป็นร้อยละ 9.27 8.47 1.01 และ 0.61 ตามลำดับ ลูกหนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิงร้อยละ 57.66 และเพศชายร้อยละ 42.34 ของลูกหนี้ตัวอย่างตามลำดับ อายุเฉลี่ยของลูกหนี้คือ 53 ปี ด้านการศึกษาลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษา) มากที่สุดร้อยละ 67.89 มีจำนวนสมาชิกเฉลี่ยในครัวเรือนเท่ากับ 5 คน ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า มีสมาชิกในครัวเรือนที่ไปทำงานต่างถิ่นและทำงานนอกภาคการเกษตรอย่างละ 1 คนต่อครัวเรือน ครัวเรือนมีสมาชิกที่ทำงานในภาคเกษตร 2 คนและสมาชิกที่ไม่ได้ทำงาน 2 คน โดยลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนในจังหวัดนครราชสีมา ทำานเป็นอาชีพหลักมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 45.06 ของลูกหนี้ตัวอย่างทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ รับจ้าง/บริการนอกภาคเกษตร ค่าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และทำไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.52 13.70 และ 10.08 ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่า มีลูกหนี้ตัวอย่างร้อยละ 3.43 ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ เมื่อพิจารณาตามการชำระคืนเงินกู้ของกองทุนหมุนเวียน พบว่าลูกหนี้ค้างชำระไม่ได้ประกอบอาชีพมากกว่าลูกหนี้ปกติ โดยลูกหนี้ค้างชำระไม่ได้ประกอบอาชีพคิดเป็นร้อยละ 3.74 และลูกหนี้ปกติไม่ได้ประกอบอาชีพร้อยละ 2.70 ส่วนอาชีพเสริมของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ มากที่สุดได้แก่ ทำาน ร้อยละ 23.58 รองลงมาคือ เลี้ยงสัตว์บก (ปศุสัตว์) ทำไร่ และรับจ้างในภาคเกษตร คิดเป็นร้อยละ 10.95 10.14 และ 9.94 ตามลำดับ และมีลูกหนี้ถึงร้อยละ 27.59 ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพเสริม (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 สภาพทั่วไปของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน ปี พ.ศ.2549/2550

รายการ	ลูกหนี้ปกติ	ลูกหนี้ค้างชำระ	รวม
สถานภาพในครัวเรือน (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00
หัวหน้าครัวเรือน	77.03	82.18	80.64
คู่สมรส	10.14	7.76	8.47
ลูก	11.49	8.33	9.27
เขย/สะใภ้	0.00	1.44	1.01
ญาติ	1.35	0.29	0.61

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	ลูกหนี้ปกติ	ลูกหนี้ค้างชำระ	รวม
เพศ (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00
ชาย	37.84	44.25	42.34
หญิง	62.16	55.75	57.66
อายุเฉลี่ย (ปี)	50.55	54.05	53.01
การศึกษา (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00
ไม่รู้หนังสือ	1.36	1.44	1.42
เรียนรู้ด้วยตัวเอง	0.00	0.29	0.20
ต่ำกว่าภาคบังคับ	8.84	20.11	16.75
ภาคบังคับ (ประถมศึกษา)	70.75	66.67	67.89
มัธยมต้น	9.52	4.89	6.27
มัธยมปลาย	5.44	2.87	3.64
ปวช. / ปวส.	0.68	1.72	1.41
อุดมศึกษา	3.40	2.01	2.42
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด	5	5	5
จำนวนสมาชิกที่ทำงานต่างถิ่น	1	1	1
จำนวนสมาชิกที่ทำงานในภาคเกษตร	1	2	2
จำนวนสมาชิกที่ทำงานนอกภาคเกษตร	1	1	1
จำนวนสมาชิกที่ไม่ได้ทำงาน	2	2	2
อาชีพหลัก (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00
ทำสวน/ปลูกไม้ยืนต้น	1.35	2.30	2.02
ทำนา	43.24	46.26	45.36
ทำไร่	9.46	10.34	10.08
เลี้ยงสัตว์บก (ปศุสัตว์)	4.05	2.01	2.62
ทำประมง/เลี้ยงสัตว์น้ำ	0.00	0.57	0.40
รับจ้างในภาคเกษตร	0.68	3.16	2.42
รับจ้าง/บริการนอกภาคเกษตร	14.86	15.80	15.52
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	16.89	12.35	13.70
พนักงานโรงงาน/บริษัท	4.05	2.87	3.22

ตารางที่ 4 (ต่อ)

รายการ	ลูกหนี้ปกติ	ลูกหนี้ค้างชำระ	รวม
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2.70	0.29	1.01
เก็บของป่า	0.00	0.29	0.20
ไม่มีอาชีพ	2.70	3.74	3.43
อาชีพเสริม (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00
ทำสวน/ปลูกไม้ยืนต้น	0.00	3.48	2.44
ทำนา	25.00	20.29	21.70
ทำไร่	9.46	10.43	10.14
เลี้ยงสัตว์บก (ปศุสัตว์)	11.49	10.72	10.95
ทำประมง/เลี้ยงสัตว์น้ำ	2.03	1.16	1.42
รับจ้างในภาคเกษตร	10.81	9.57	9.94
รับจ้าง/บริการนอกภาคเกษตร	9.46	9.28	9.33
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	4.73	5.51	5.28
รับจ้างในภาคเกษตร	10.81	9.57	9.94
รับจ้าง/บริการนอกภาคเกษตร	9.46	9.28	9.33
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	4.73	5.51	5.28
พนักงาน โรงงาน/บริษัท	0.00	0.87	0.61
ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม	0.68	0.58	0.61
ไม่มีอาชีพ	26.35	28.12	27.59

ที่มา: จากการสัมภาษณ์เกษตรกร

2. ลักษณะการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินแปลงที่ใช้เป็นหลักค้ำประกันกองทุนหมุนเวียน และที่ดินแปลงอื่น

ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนในจังหวัดนครราชสีมา มีขนาดพื้นที่ถือครองที่ดินในแปลงที่ใช้เป็นหลักค้ำประกันกองทุนหมุนเวียนเฉลี่ย 11.97 ไร่ต่อครัวเรือน ที่ดินดังกล่าวคิดเป็นมูลค่า 32,152.53 บาทต่อไร่ การถือครองที่ดินเป็นของลูกหนี้มากที่สุดร้อยละ 93.96 รองลงเป็นที่ดินที่ได้รับ ทำฟรีร้อยละ 2.01 และถือครองในลักษณะอื่นๆ ร้อยละ 4.0 โดยเอกสารสิทธิ์ที่ดินที่ใช้ค้ำประกันหนี้กองทุนหมุนเวียนฯของลูกหนี้ส่วนใหญ่เป็นโฉนดเฉลี่ย 9.04 ไร่ต่อครัวเรือนหรือคิดเป็น

ร้อยละ 75.52 ของพื้นที่ที่ใช้ค่าประกันทั้งหมด นอกจากนี้เป็นที่ดินที่เป็น นส.3 นส.3ก และ นส.3ข เฉลี่ยเท่ากับ 1.71 0.63 และ 0.07 ไร่ต่อครัวเรือนตามลำดับ และพบว่าที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่นามากที่สุดเฉลี่ย 7.28 ไร่ต่อครัวเรือน รองลงมาเป็นที่ไร่ ที่บ้าน ที่เลี้ยงสัตว์บกหรือสัตว์น้ำ และอื่นๆ เฉลี่ยเท่ากับ 1.08 0.38 0.29 และ 2.94 ไร่ต่อครัวเรือนตามลำดับ (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามการถือครอง และการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เป็นหลักค้ำประกันปี พ.ศ.2549/2550

รายการ	ลูกหนี้ปกติ	ลูกหนี้ค้างชำระ	รวม
ขนาดที่ดินแปลงที่ค้ำประกัน (ไร่/ครัวเรือน)	9.31	13.10	11.97
สภาพการถือครอง (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00
ของตนเอง	93.92	93.97	93.96
ทำฟรี	2.70	1.72	2.01
อื่นๆ	3.38	4.31	4.03
ราคาที่ดิน (บาท/ไร่)	33,939.51	31,392.55	32,152.53
ราคาที่ดิน (บาท/ครัวเรือน)	316,946.28	444,631.68	406,532.00
ประเภทเอกสารสิทธิ (ไร่/ครัวเรือน)	9.31	13.10	11.97
โฉนดที่ดิน	8.77	9.15	9.04
นส.3	0.54	2.21	1.71
นส.3ก.	0.00	0.90	0.63
นส.3ข.	0.00	0.10	0.07
ความต้องการขายที่ดิน (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00
ขาย	5.41	18.68	14.72
ไม่ขาย	94.59	81.32	85.28
การใช้ประโยชน์ที่ดิน (ไร่/ครัวเรือน)	9.31	13.10	11.97
ที่บ้าน	0.49	0.34	0.38
ที่นา	5.91	7.86	7.28
ที่ไร่	1.05	1.09	1.08
ปลูกไม้ยืนต้น	0.03	0.01	0.02
ไร่นาสวนผสม	0.18	0.30	0.26
ปลูกผัก	0.01	0.14	0.10

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	ลูกหนี้ปกติ	ลูกหนี้ค้างชำระ	รวม
ที่เลี้ยงสัตว์บก/น้ำ	0.00	0.41	0.29
ทุ่งหญ้า	0.07	0.00	0.02
ที่ว่างเปล่า	0.02	0.03	0.03
ใช้ประโยชน์ที่ดินมากกว่าหนึ่งอย่าง	1.55	2.92	2.51

ที่มา: จากการสัมภาษณ์เกษตรกร

นอกจากนี้พบว่าลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีการถือครองที่ดินแปลงอื่นนอกเหนือจากแปลงที่ใช้เป็นหลักค้ำประกันกองทุนหมุนเวียนเฉลี่ย 10.21 ไร่ต่อครัวเรือน ซึ่งมีมูลค่าที่ดินเฉลี่ย 36,981.25 บาทต่อไร่ หรือประมาณ 375,289.81 บาทต่อครัวเรือน โดยมีสภาพการถือครองที่ดินเป็นของตนเองร้อยละ 62.96 รองลงมาเป็นที่เช่าจากผู้อื่น และได้รับทำฟรีคิดเป็นร้อยละ 18.53 และ 11.11 ตามลำดับ ที่ดินแปลงอื่นของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนส่วนใหญ่มีเอกสารสิทธิ์เป็นโฉนดเฉลี่ย 8.46 ไร่ต่อครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 82.86 ของพื้นที่เฉลี่ยทั้งหมด รองลงมาได้แก่ สปก.4-01 ในชื่อตนเอง นส.3 และอื่นๆ เฉลี่ยเท่ากับ 0.50 0.49 และ 0.77 ไร่ต่อครัวเรือน ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินแปลงอื่นๆ ส่วนใหญ่เป็นที่นาเท่ากับ 5.37 ไร่ต่อครัวเรือน รองลงมาได้แก่ ที่ไร่ ที่บ้าน ที่ว่างเปล่า และอื่นๆ เท่ากับ 2.27 0.55 0.20 และ 1.81 ตามลำดับ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินแปลงอื่นๆ
ปี พ.ศ.2549/2550

รายการ	ลูกหนี้ปกติ	ลูกหนี้ค้างชำระ	รวม
ขนาดพื้นที่ (ไร่/ครัวเรือน)	12.96	9.04	10.21
มูลค่าที่ดิน (บาท/ไร่)	35,028.27	37,811.83	36,981.25
มูลค่าที่ดิน (บาท/ครัวเรือน)	453,870.95	341,870.24	375,289.81
สภาพการถือครอง (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00
ของตนเอง	68.98	60.40	62.96
เช่าผู้อื่น	18.67	18.47	18.53
ได้รับสิทธิจากราชการให้ใช้ประโยชน์	0.31	1.33	1.03
ทำฟรี	10.72	11.28	11.11

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	ถูกหนีปกติ	ถูกหนีค้างชำระ	รวม
สภาพการถือครอง			
ขายแล้ว	1.16	6.64	5.00
เป็นที่ดินของผู้อื่น	0.15	1.88	1.36
ประเภทเอกสารสิทธิ (ไร่/คร้าวเรือน)	12.96	9.04	10.21
โฉนดที่ดิน	10.95	7.39	8.46
นส.3	0.38	0.54	0.49
สปก.4-01ชื่อตนเอง	0.48	0.51	0.50
สปก.4-01ชื่อผู้อื่น	0.34	0.18	0.23
ภบท.5	0	0.14	0.10
สก 1,2	0.04	0.07	0.06
สัญญาเช่า	0.45	0.03	0.16
ไม่มีเอกสารสิทธิ	0.32	0.18	0.22
การใช้ประโยชน์ที่ดินเฉลี่ย (ไร่/คร้าวเรือน)	12.96	9.04	10.21
ที่บ้าน	0.89	0.40	0.55
ที่นา	6.30	4.98	5.37
ที่ไร่	3.80	1.62	2.27
สวนไม้ผล	0.03	0.20	0.15
ปลูกไม้ยืนต้น	0.05	0.05	0.05
ไร่นาสวนผสม	0.20	0.01	0.07
ปลูกผัก	0.00	0.26	0.18
ที่เลี้ยงสัตว์บก/น้ำ	0.19	0.14	0.15
ที่ว่างเปล่า	0.18	0.21	0.20
ใช้ประโยชน์มากกว่าหนึ่งอย่าง	1.32	1.17	1.21

ที่มา: จากการสัมภาษณ์เกษตรกร

3. รายได้ รายจ่าย และรายได้สุทธิ ที่เป็นเงินสดของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน

ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจังหวัดนครราชสีมา มีรายได้สุทธิด้านการเกษตรเฉลี่ย 29,265.80 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และมีรายจ่ายทางการเกษตร 25,795.77 บาท ทำให้ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีรายได้สุทธิในภาคการเกษตรเพียง 3,470.03 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เท่านั้น โดยจำแนกเป็นรายได้จากพืช 5,569.17 บาทต่อครัวเรือนต่อปี รายได้สุทธิจากการเลี้ยงสัตว์บก (ปศุสัตว์) มีค่าเป็นลบเท่ากับ -392.82 บาทต่อครัวเรือนต่อปี มีรายได้สุทธิจากการเลี้ยงสัตว์น้ำ และจากการจับสัตว์ธรรมชาติเท่ากับ -942.96 และ -0.03 ตามลำดับ นอกจากนี้ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนยังมีค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตรคิดเป็นเงิน 763.34 บาทต่อครัวเรือนต่อปี

ด้านรายได้สุทธินอกภาคการเกษตรของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน ลูกหนี้ฯ มีรายได้และรายจ่ายจากนอกภาคการเกษตรเท่ากับ 116,164.78 และ 44,242.40 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ตามลำดับทำให้ลูกหนี้มีรายได้สุทธินอกภาคการเกษตรถึง 72,578.64 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้สุทธิจากภาคการเกษตรพบว่ารายได้สุทธินอกภาคการเกษตรมากกว่ารายได้สุทธิจากภาคการเกษตรอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีรายจ่ายจากการอุปโภคและบริโภคเฉลี่ยเท่ากับ 67,273.70 บาทต่อครัวเรือนต่อปี

เมื่อรวมรายได้และรายจ่ายทั้งหมด ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน มีรายได้เท่ากับ 145,430.58 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และมีรายจ่ายเท่ากับ 137,311.87 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ทำให้ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน มีรายได้สุทธิเหลือเพียง 8,118.71 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และหากพิจารณาแยกเป็นลูกหนี้ปกติและลูกหนี้ค้างชำระพบว่าลูกหนี้ปกติมีรายได้สุทธิ 34,841.55 บาทต่อครัวเรือนต่อปี แต่ลูกหนี้ค้างชำระกลับมีรายได้สุทธิเป็นลบเท่ากับ -3,246.18 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้ค้างชำระไม่มีเงินสดคงเหลือเพียงพอที่จะชำระหนี้แก่กองทุนหมุนเวียน (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 เงินสดคงเหลือเฉลี่ยต่อครัวเรือนของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามการเป็นหนี้
ปี พ.ศ.2549/2550

(หน่วย: บาท/ครัวเรือน/ปี)

รายการ	ลูกหนี้ปกติ	ลูกหนี้ค้างชำระ	รวม
พืช			
รายได้	37,008.06	18,602.48	24,094.47
รายจ่าย	22,870.06	16,677.52	18,525.29

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	ลูกหนี้ปกติ	ลูกหนี้ค้างชำระ	รวม
รายได้สุทธิ	14,138.00	1,924.96	5,569.18
สต็อก (ปศุสัตว์)			
รายได้	8,268.29	3,419.18	4,866.09
รายจ่าย	8,745.96	3,775.91	5,258.91
รายได้สุทธิ	-477.67	-356.73	-392.82
สต็อกน้ำเลี้ยง (ประมง)			
รายได้	700.67	126.73	297.99
รายจ่าย	596.35	1,515.08	1,240.94
รายได้สุทธิ	104.32	-1388.35	-942.95
จับสัตว์ธรรมชาติ			
รายได้	0.00	10.34	7.25
รายจ่าย	11.49	5.49	7.28
รายได้สุทธิ	-11.49	4.85	-0.03
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตรและอื่นๆ	963.24	678.33	763.34
รวมภาคการเกษตร			
รายได้	45,977.02	22,158.73	29,265.80
รายจ่าย	33,187.10	22,652.33	25,795.77
รายได้สุทธิ	12,789.92	-493.60	3,470.03
นอกภาคการเกษตร			
รายได้	177,667.22	90,008.57	116,164.78
รายจ่าย	82,367.43	28,028.31	44,242.40
รายได้สุทธิ	95,299.79	61,980.26	71,922.38
รายจ่ายจากการอุปโภค, บริโภค	73,248.16	64,732.84	67,273.70
รวมทั้งหมด			
รายได้	223,644.24	112,167.30	145,430.58
รายจ่าย	188,802.69	115,413.48	137,311.87
รายได้สุทธิ	34,841.55	-3,246.18	8,118.71

ที่มา: จากการสัมภาษณ์เกษตรกร

4. มูลค่าทรัพย์สินของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน

ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนในจังหวัดนครราชสีมา มีมูลค่าทรัพย์สินเฉลี่ยรวมทั้งหมด 962,773.38 บาทต่อครัวเรือน โดยลูกหนี้ปกติมีทรัพย์สินมากกว่าลูกหนี้ค้างชำระอย่างเห็นได้ชัด โดยลูกหนี้ปกติมีทรัพย์สินทั้งหมด 1,061,566.08 บาทต่อครัวเรือน ส่วนลูกหนี้ค้างชำระมีทรัพย์สินเฉลี่ย 920,758.09 บาทต่อครัวเรือน (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 มูลค่าทรัพย์สินโดยเฉลี่ยของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามการเป็นหนี้ ปี พ.ศ. 2549/50

(หน่วย: บาท/ครัวเรือน)

รายการ	ลูกหนี้ปกติ		ลูกหนี้ค้างชำระ		รวม	
	มูลค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	มูลค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	มูลค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
บ้านและที่ดิน	915,424.76	86.23	830,719.39	90.22	855,994.38	88.91
ยานพาหนะ	76,825.25	7.24	42,339.76	4.60	52,629.79	5.47
ทรัพย์สินในภาค						
การเกษตร						
- โรงเรือนสิ่งปลูก	10,852.13	1.02	12,215.73	1.33	11,808.85	1.23
สร้าง/บ่อ						
- เครื่องจักรและ	21,012.84	1.98	9,966.80	1.08	13,262.80	1.38
อุปกรณ์ทางการเกษตร						
- พ่อแม่พันธุ์สัตว์	18,836.89	1.77	14,186.35	1.54	15,574.01	1.62
ทรัพย์สินนอกภาค						
การเกษตร						
- อุปกรณ์เครื่องใช้	18,562.46	1.75	11,307.47	1.23	13,472.27	1.40
ในครัวเรือน						
- เครื่องประดับ	51.76	0.006	22.59	0.003	31.29	0.004
รวมมูลค่าทรัพย์สิน	1,061,566.08	100.00	920,758.09	100.00	962,773.38	100.00
ทั้งหมด						

ที่มา: จากการสัมภาษณ์เกษตรกร

5. ลักษณะการเป็นหนี้กองทุนหมุนเวียน

ลูกหนี้มีระยะเวลาสัญญาเงินกู้กองทุนหมุนเวียนเฉลี่ย 11.39 ปี มีปริมาณเงินกู้ทั้งหมดเฉลี่ย คร่าว ๆ 149,428.31 บาท โดยแบ่งเป็นเงินต้นค 117,133.77 บาท และเป็นดอกเบี้ย 32,294.54 บาท หากพิจารณาแยกตามกลุ่มลูกหนี้แล้วพบว่า กลุ่มลูกหนี้ปกติ มีปริมาณเงินกู้ทั้งหมดน้อยกว่า กลุ่มลูกหนี้ค้างชำระ โดยกลุ่มลูกหนี้ปกติมีเงินกู้ทั้งหมด 91,896.63 บาท ส่วนกลุ่มลูกหนี้ค้างชำระมี ปริมาณเงินกู้ถึง 173,895.80 บาท

ด้านลักษณะการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนพบว่าลูกหนี้ปกติมีการชำระคืน ที่ดีกว่าลูกหนี้ค้างชำระ โดยลูกหนี้ปกติมีการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยทุกปีถึงร้อยละ 80.04 และ ชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยปีบางปีร้อยละ 19.60 ส่วนลูกหนี้ค้างชำระส่วนใหญ่จะมีการชำระคืน เงินต้นเป็นและดอกเบี้ยบางปีร้อยละ 41.38 ชำระเฉพาะดอกเบี้ยบางปีร้อยละ 34.48 และยังมีลูกหนี้ ค้างชำระถึงร้อยละ 15.23 ที่ไม่เคยชำระทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยตั้งแต่เริ่มกู้ ด้านการเป็นลูกหนี้ ธ.ก.ส. พบว่าลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน เป็นลูกหนี้และไม่เป็นลูกหนี้ ธ.ก.ส. ใกล้เคียงกันที่ร้อยละ 51.61 และ 48.39 ตามลำดับ แต่หากพิจารณาอย่างละเอียดจะพบว่าลูกหนี้ปกติจะเป็นลูกหนี้ ธ.ก.ส. มากกว่าลูกหนี้ค้างชำระอยู่เล็กน้อย (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ลักษณะการเป็นหนี้กองทุนหมุนเวียนของลูกหนี้จำแนกตามการเป็นหนี้ ปี พ.ศ.2549/50

รายการ	ลูกหนี้ ปกติ	ลูกหนี้ค้าง ชำระ	รวม
ระยะเวลาสัญญา (ปี)	11.85	11.19	11.39
ปริมาณเงินกู้ทั้งหมดทั้งหมด (บาท)	91,896.63	173,895.80	149,428.31
เงินต้น	89,132.43	129,042.38	117,133.77
ดอกเบี้ย	2,764.20	44,853.42	32,294.54
ลักษณะการชำระคืน (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00
ไม่มีการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยตั้งแต่เริ่มกู้	0.00	15.23	10.69
ชำระคืนเฉพาะดอกเบี้ยเป็นบางปีตั้งแต่เริ่มกู้	0.00	34.48	24.19
ชำระคืนเฉพาะดอกเบี้ยทุกปีตั้งแต่เริ่มกู้	0.00	6.61	4.64
ชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยได้เป็นบางปี	19.60	41.38	34.88
ชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยทุกปีตั้งแต่เริ่มกู้	80.40	2.38	25.60

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการ	ลูกหนี้	ลูกหนี้ค้าง	รวม
	ปกติ	ชำระ	
การเป็นลูกหนี้ ธ.ก.ส. (ร้อยละ)	100.00	100.00	100.00
ไม่เป็นลูกหนี้ ธ.ก.ส.	43.24	50.57	48.39
เป็นลูกหนี้ ธ.ก.ส.	56.76	49.43	51.61

ที่มา: จากการสัมภาษณ์เกษตรกร

6. จำนวนแหล่งเงินกู้และที่มาของแหล่งเงินกู้อื่นๆของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน

การกู้แหล่งอื่นของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน พบว่าลูกหนี้ถึงร้อยละ 81.85 ทำการกู้ยืมเงินจากแหล่งทุนอื่น โดยลูกหนี้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 67.00 ของผู้ที่ทำการกู้แหล่งอื่นทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ ธ.ก.ส. พ่อค้า/นายทุน สหกรณ์ สถาบันการเงิน ญาติ/เพื่อน/บุคคลอื่น และโครงการของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 53.20 22.91 20.69 12.56 12.07 และ 4.68 ตามลำดับ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามแหล่งเงินกู้ต่างๆ ปี พ.ศ. 2549/50

ลักษณะหนี้สินแหล่งอื่น	ปกติ		ค้างชำระ		รวม	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ลักษณะการกู้						
ไม่กู้แหล่งอื่น	24	16.22	66	18.97	90	18.15
กู้แหล่งอื่น	124	83.78	282	81.03	406	81.85
รวม	148	100.00	348	100.00	496	100.00
แหล่งเงินกู้อื่นๆ						
ธ.ก.ส.	93	75.00	123	43.62	216	53.20
สหกรณ์	24	19.35	60	21.28	84	20.69
กองทุนหมู่บ้าน	93	75.00	179	63.48	272	67.00
สถาบันการเงินอื่นๆ	14	11.29	37	13.12	51	12.56

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลักษณะหนี้สินแหล่งอื่น	ปกติ		ค้างชำระ		รวม	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
โครงการของรัฐ	7	5.65	12	4.26	19	4.68
พ่อค้า/นายทุน	14	11.29	79	28.01	93	22.91
ญาติ/เพื่อน/บุคคลอื่น	9	7.26	40	14.18	49	12.07
รวม	124	100.00	282	100.00	406	100.00

หมายเหตุ: ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน 1 รายสามารถกู้ได้มากกว่า 1 แหล่ง

ที่มา: จากการสัมภาษณ์เกษตรกร

7. ความเห็นด้านต่างๆของลูกหนี้ที่มีต่อกองทุนหมุนเวียน

ความคิดเห็นของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนในด้านความประนีประนอมซึ่งแสดงถึงการผ่อนปรนของเจ้าหน้าที่ผู้อำนวยสินเชื่อ (ช.ก.ส.) เมื่อครบกำหนดการชำระที่ต้องชำระคืนเงินกู้โดยลูกหนี้ปกติและลูกหนี้ค้างชำระมีความเห็นใกล้เคียงกันซึ่งส่วนใหญ่มีความเห็นว่ากองทุนหมุนเวียนมีความประนีประนอมมาก สามารถผ่อนผันการชำระหนี้ได้ง่ายถึงร้อยละ 72.99 ของผู้ให้ความเห็นทั้งหมด ในขณะที่ลูกหนี้เห็นว่ากองทุนมีความประนีประนอมน้อยเพียงร้อยละ 6.85 ผู้ให้ความเห็นทั้งหมดเท่านั้น

ความคิดเห็นด้านวัตถุประสงค์ของการให้สินเชื่อแหล่งอื่นๆของรัฐบาลแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ในการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรและผู้ยากจนของรัฐบาล เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.56 ของตัวอย่างทั้งหมด ความเห็นรองลงมาเป็นการส่งเสริมการสร้างรายได้และเพื่อประโยชน์อื่นๆ เป็นต้นคิดเป็นร้อยละ 36.32 และ 10.43 ของตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีความเห็นอื่น เช่น เพื่อช่วยเหลือคนยากจน และแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย เป็นต้น

ความคิดเห็นด้านวัตถุประสงค์ของการให้สินเชื่อของกองทุนหมุนเวียนเกษตรกรลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ มีความเห็นว่าวัตถุประสงค์การให้สินเชื่อของกองทุนหมุนเวียน เพื่อเป็นการ

แก้ไขปัญหาค่าที่ดินทำกินมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.87 ของตัวอย่างทั้งหมด รองลงมาเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหานี้สินและเพื่อสนับสนุนการสร้างรายได้ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 42.54 และ 8.27 ของตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ

ความคิดเห็นต่อหน้าที่ของรัฐบาลในการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าเป็นหน้าที่ของรัฐบาลคิดเป็นร้อยละ 79.84 ของตัวอย่างทั้งหมด มีเพียงส่วนน้อยที่เห็นว่าการให้สินเชื่อไม่ใช่หน้าที่ของรัฐบาลคิดเป็นร้อยละ 10.08 ของตัวอย่างทั้งหมด โดยร้อยละ 10.08 ไม่แน่ใจว่าการให้สินเชื่อหน้าที่ของรัฐบาล

ความคิดเห็นของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนต่อความเพียงพอของเงินทุนของกองทุนหมุนเวียนฯ เพื่อแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรทุกคน ลูกหนี้ปกติและลูกหนี้ค้างชำระมีความเห็นใกล้เคียงกัน โดยเห็นว่าไม่เพียงพอคิดเป็นร้อยละ 50.00 ของตัวอย่างทั้งหมด และมีความเห็นว่ามีเพียงพอ ร้อยละ 43.95 มี โดยร้อยละ 6.05 ตอบว่าไม่แน่ใจ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามความคิดเห็นด้านต่างๆ ที่มีต่อกองทุนหมุนเวียนปี พ.ศ.2549/2550

รายการ	ลูกหนี้ปกติ		ลูกหนี้ค้างชำระ		รวม	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ด้านประนีประนอม						
-น้อยที่สุด	17	11.49	17	4.89	34	6.85
-ปานกลาง	32	21.62	68	19.54	100	20.16
-มากที่สุด	99	66.89	263	75.57	362	72.99
ความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์การให้ สินเชื่อของของรัฐบาล						
- เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สิน	65	43.92	156	44.83	221	44.56
- เพื่อส่งเสริมการสร้างรายได้	67	45.27	144	41.38	211	42.54
- เพื่อโยชน์ด้านต่างๆ	9	6.08	32	9.20	41	8.27
- ช่วยเหลือคนยากจน	4	2.70	9	2.59	13	2.62
- ความคิดเห็นอื่นๆ*	3	2.03	7	2.01	10	2.02

ตารางที่ 11 (ต่อ)

รายการ	ลูกหนี้ปกติ		ลูกหนี้ค้างชำระ		รวม	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ความคิดเห็นต่อการให้สินเชื่อของ กองทุนหมุนเวียน						
- เพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน	64	43.24	165	47.41	229	46.17
- เพื่อสนับสนุนการสร้างรายได้	23	15.54	72	20.69	95	19.15
- เพื่อใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ	5	3.38	27	7.76	32	6.45
- เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สิน	56	37.84	76	21.84	132	26.61
- ความคิดเห็นอื่นๆ **	0	0.00	8	2.30	8	1.61
ลูกหนี้เห็นว่าการให้สินเชื่อเป็น หน้าที่ของรัฐบาล						
- ใช่	125	84.46	271	77.87	396	79.84
- ไม่ใช่	5	3.38	45	12.93	50	10.08
- ไม่แน่ใจ	18	12.16	32	9.20	50	10.08
ลูกหนี้เห็นว่าการให้สินเชื่อมี เพียงพอแก่เกษตรกรทุกราย						
- เพียงพอ	61	41.22	157	45.11	218	43.95
- ไม่เพียงพอ	79	53.38	169	48.56	248	50.00
- ไม่แน่ใจ	8	5.41	22	6.32	30	6.05
รวม	148	100.00	348	100.00	496	100.00

หมายเหตุ: ความคิดเห็นอื่นๆ * ได้แก่ ซื่อทรัพย์สิน และไม่ทราบ

ความคิดเห็นอื่นๆ ** ได้แก่ ซื่อทรัพย์สิน แก้ปัญหาที่อยู่อาศัย และไม่ทราบ

ที่มา: จากการสัมภาษณ์เกษตรกร

8. ความคิดเห็นด้านความสามารถในการชำระคืนเงินกู้กองทุนหมุนเวียน

จากการสัมภาษณ์ความเห็นของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน ในด้านความสามารถในการชำระคืนหนี้กองทุนหมุนเวียนพบว่าร้อยละ 32.66 คิดว่าสามารถชำระคืนได้ รองลงมาชำระคืนได้อย่าง

แน่นอน ไม่แน่ใจ ไม่ได้ อย่างแน่นอนและไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 27.42 23.99 7.66 และ 7.06 ของจำนวนตัวอย่างทั้งหมดตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเป็นประเภทลูกหนี้แล้วจะเห็นกลุ่มลูกหนี้ปกติร้อยละ 58.78 มีความเห็นว่าจะสามารถชำระคืนได้อย่างแน่นอนและมีผู้คิดที่ไม่สามารถชำระคืนได้อย่างแน่นอนเพียง 2 ราย หรือคิดเป็น 1.35 ของตัวอย่างลูกหนี้ปกติทั้งหมด ส่วนตัวอย่างกลุ่มลูกหนี้ค้างชำระมีความเห็นว่าจะสามารถชำระหนี้คืนกองทุนหมุนเวียนได้อย่างแน่นอนเพียงร้อยละ 14.08 เท่านั้น โดยร้อยละ 10.34 มีความเห็นว่าจะไม่สามารถชำระหนี้คืนได้อย่างแน่นอน ส่วนผู้ให้ความเห็นที่ไม่แน่ใจจะคืนได้ และคืนไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 31.32 และ 9.77 ของตัวอย่างลูกหนี้ค้างชำระทั้งหมด ตามลำดับ (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามความคิดเห็นด้านความสามารถชำระคืนเงินกู้ของกองทุนหมุนเวียน ปี พ.ศ.2549/2550

ความสามารถในการชำระ คืนของลูกหนี้	ลูกหนี้ปกติ		ลูกหนี้ค้างชำระ		รวม	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ได้แน่นอน	87	58.78	49	14.08	136	27.42
ได้	45	30.41	117	33.62	162	32.66
ไม่แน่ใจ	10	6.76	109	31.32	119	23.99
ไม่ได้	1	0.68	34	9.77	35	7.06
ไม่ได้แน่นอน	2	1.35	36	10.34	38	7.66
ครบกำหนดสัญญาแล้ว	3	2.03	3	0.86	6	1.21
รวม	148	100	348	100.00	496	100.00

ที่มา: จากการสัมภาษณ์เกษตรกร

9. ความเห็นด้านแนวทางการแก้ไขในปัญหาหนี้กองทุนหมุนเวียนของลูกหนี้

ผลการสัมภาษณ์ความเห็นของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนในด้านแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้กองทุนหมุนเวียนของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีแนวทางแก้ไขโดยให้ลูกช่วยชำระหนี้แทนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.98 ของตัวอย่างทั้งหมด แนวทางแก้ไขอื่นๆ

รองลงมา เช่น หารายได้เพิ่ม ขอยายเวลาการชำระคืน และไม่สามารถตอบแนวทางการแก้ไขได้ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 20.56 19.35 และ 12.70 ของลูกหนี้ตัวอย่างทั้งหมด ตามลำดับ นอกจากนี้ ก็ยังมีแนวทางอื่นๆ เช่น ขายผลผลิตในช่วงที่ราคาสูง ควบคุมรายจ่าย ขายทรัพย์สินใช้หนี้ ชำระเพียงบางส่วนและขอความช่วยเหลือจากญาติ เป็นต้น เมื่อพิจารณากลุ่มค้างชำระมีแนวทางแก้ไข โดย ขอยายเวลาชำระคืนนี้ ให้ลูกช่วย หารายได้เพิ่ม และขายที่ดินใช้หนี้คิดเป็นร้อยละ 20.70 22.41 19.54 และ 10.92 ของลูกหนี้ค้างชำระทั้งหมดตามลำดับ (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามความเห็นด้านแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ ปี พ.ศ. 2549/2550

แนวทางแก้ไขปัญหาหนี้สิน ของลูกหนี้	ลูกหนี้ปกติ		ลูกหนี้ค้างชำระ		รวม	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ขายที่ดินใช้หนี้	5	3.38	38	10.92	43	8.67
ปล่อยให้อึดที่ดิน	0	0.00	6	1.72	6	1.21
ให้ลูกช่วยชำระหนี้	36	24.32	78	22.41	114	22.98
ขอยายเวลาชำระคืน	17	11.49	79	22.70	96	19.35
หารายได้เพิ่ม	34	22.97	68	19.54	102	20.56
ขอความช่วยเหลือจากคนอื่น	1	0.68	2	0.57	3	0.60
ควบคุมรายจ่าย	8	5.41	3	0.86	11	2.22
ขายผลผลิตในช่วงที่ราคาสูง	7	4.73	14	4.02	21	4.23
ขายทรัพย์สินใช้หนี้	5	3.38	2	0.57	7	1.41
เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต	2	1.35	3	0.86	5	1.01
ขอความช่วยเหลือจากญาติ	3	2.03	10	2.87	13	2.62
ชำระบางส่วน	0	0.00	5	1.44	5	1.01
กู้ในระบบมาใช้หนี้	3	2.03	4	1.15	7	1.41
ไม่สามารถตอบได้	27	18.24	36	10.34	63	12.70
รวม	148	100.00	348	100.00	496	100.00

ที่มา: จากการสัมภาษณ์เกษตรกร

10. ความถี่ในการตรวจเยี่ยมในรอบปีของเจ้าหน้าที่ต่อลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน

ในส่วนของความถี่ในการไปตรวจเยี่ยมลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนของเจ้าหน้าที่ (โดยเจ้าหน้าที่ต้องมีการไปพบปะลูกหนี้ ด้วยตนเอง) พบว่าส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ตรวจเยี่ยมเฉลี่ยปีละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 32.66 ของลูกหนี้ทั้งหมด รองลงมาพบเจ้าหน้าที่เฉลี่ย 2 ครั้งต่อปีและมีจำนวนร้อยละ 22.58 ที่แจ้งว่าไม่ได้พบเจ้าหน้าที่ในรอบปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามความถี่ในการตรวจเยี่ยมของเจ้าหน้าที่ในรอบปี
ปี พ.ศ.2549/2550

ความถี่ในการตรวจเยี่ยม	ลูกหนี้ปกติ		ลูกหนี้ค้างชำระ		รวม	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่เคยไปตรวจเยี่ยม	36	24.32	76	21.84	112	22.58
เฉลี่ย 1 ครั้ง/ปี	40	27.03	122	35.06	162	32.66
เฉลี่ย 2 ครั้ง/ปี	47	31.76	79	22.70	126	25.40
เฉลี่ย 3 ครั้ง/ปี	14	9.46	40	11.49	54	10.89
เฉลี่ย 4 ครั้ง/ปี	4	2.70	11	3.16	15	3.02
เฉลี่ยมากกว่า 5 ครั้ง/ปี	8	4.73	20	5.75	27	5.45
รวม	148	100.00	348	100.00	496	100.00

ที่มา: จากการสัมภาษณ์เกษตรกร

11. ปัญหาด้านการเกษตรของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจังหวัดนครราชสีมา

ด้านการประสบปัญหาของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนพบว่าลูกหนี้ประสบปัญหาถึง 416 ราย คิดเป็นร้อยละร้อยละ 83.87 ซึ่งลูกหนี้ปกติและลูกหนี้ค้างชำระมีการประสบปัญหาใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 85.81 และ 83.05 ตามลำดับ หากพิจารณาปัญหาด้านการผลิตพบว่าปัญหาที่ลูกหนี้ประสบมากที่สุดได้แก่ ปัญหาฝนแล้ง รองลงมาคือปัญหาขาดแคลนน้ำจากชลประทาน คิดเป็นร้อยละ 74.40 และ 66.33 ตามลำดับ

ทั้งสองปัญหานี้จะมีผลกระทบต่อลูกหนี้ส่วนใหญ่ซึ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างมาก ส่วนปัญหาอื่น ๆ ในด้านการผลิตได้แก่ ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาสภาพที่ดินทำกิน และปัญหาสภาพอากาศ คิดเป็นร้อยละ 37.90, 33.47 และ 18.95 ตามลำดับ ซึ่งปัญหาสภาพที่ดินทำกินลูกหนี้ประสบปัญหาด้านดินเค็มมากเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 22.78 ส่วนปัญหาศัตรูพืชและโรคระบาดพบเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ด้านปัญหาด้านการตลาดพบว่าลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนประสบปัญหาด้านการตลาดเป็นอย่างมาก โดยประสบปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาสูง และปัญหาผลผลิตราคาตกต่ำ คิดเป็นร้อยละ 70.97 และ 57.46 ตามลำดับ ซึ่งปัญหาด้านการตลาดนี้น่าจะส่งผลกระทบต่อรายได้ ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ อย่างมากทำให้ส่งผลต่อการชำระหนี้ตามไปด้วย (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามปัญหาด้านการเกษตร ปี พ.ศ.2549/2550

ลักษณะปัญหา	ลูกหนี้ปกติ		ลูกหนี้ค้างชำระ		รวม	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
จำนวนตัวอย่างทั้งหมด	148	100.00	348	100.00	496	100.00
จำนวนตัวอย่างที่มีปัญหา	127	85.81	289	83.05	416	83.87
ปัญหาด้านการผลิต						
ปัญหาชลประทาน	96	64.86	233	66.95	329	66.33
ปัญหาฝนแล้ง	115	77.70	254	72.99	369	74.40
ปัญหาน้ำท่วม	54	36.49	134	38.51	188	37.90
ปัญหาที่ดิน	50	33.78	116	33.33	166	33.47
-ดินเค็ม	31	20.95	82	23.56	113	22.78
-ดินจืด	6	4.05	9	2.59	15	3.02
-ดินแข็ง	2	1.35	3	0.86	5	1.01
-ดินทราย	3	2.03	9	2.59	12	2.42
-ดินเหนียว	0	0.00	2	0.57	2	0.40
-เป็นที่ดอน	0	0.00	1	0.29	1	0.20
-ดินเปรี้ยว	1	0.68	10	2.87	11	2.22
ปัญหาสภาพอากาศ	29	19.59	65	18.68	94	18.95

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ลักษณะปัญหา	ลูกหนี้ปกติ		ลูกหนี้ค้างชำระ		รวม	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
-อากาศร้อน	16	10.81	27	7.76	43	8.67
-อากาศแปรปรวน	6	4.05	14	4.02	20	4.03
-ไม่ระบุปัญหา	7	4.73	24	6.90	31	6.25
ปัญหาศัตรูพืช	1	0.68	5	1.44	6	1.21
ปัญหาโรคระบาด	0	0.00	3	0.86	3	0.60
ปัญหาด้านการตลาด						
ปัญหาปัจจัยการผลิต						
ราคาสูง	107	72.30	245	70.40	352	70.97
ปัญหาผลผลิตราคาตกต่ำ	91	61.49	194	55.75	285	57.46

หมายเหตุ: ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน 1 รายประสบปัญหาได้มากกว่า 1 อย่าง

ที่มา: จากการสัมภาษณ์เกษตรกร

12. ความต้องการความช่วยเหลือด้านต่างๆ ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจังหวัดนครราชสีมา

ในด้านความต้องการความช่วยเหลือด้านการเกษตรของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนทางด้านการผลิตมีความต้องการความช่วยเหลือด้านราคาปัจจัยการผลิตเป็นอันดับแรกคิดเป็นร้อยละ 70.36 ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ทั้งหมด รองลงมาเป็นความต้องการความช่วยเหลือในการเลี้ยงโค เช่น การให้ยืมพ่อแม่พันธุ์โคเมื่อให้ลูกก็คืนพ่อแม่พันธุ์แก่ทางราชการ ซึ่งลูกหนี้ลูกหนี้ส่วนใหญ่ต้องการโคพื้นบ้านเนื่องจากมีราคาที่แน่นอนมากกว่าโคพันธุ์อื่นจากต่างประเทศ โดยคิดเป็นร้อยละ 47.98 ส่วนความช่วยเหลือด้านอื่นๆที่ลูกหนี้ต้องการได้แก่ การส่งเสริมให้ปลูกพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ (โดยทางราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ส่งเสริม) ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ ชลประทาน และการปลูกพืชอื่น (ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเป็นผู้เสนอเอง ได้แก่ ข้าวหอม หีด เผือก พริก ไม้สัก ถั่วลิสง สะเดา หน่อไม้ฝรั่ง ส้มโอ อ้อย กฤษณา สับปะรด ถั่วเขียว ทานตะวัน ยาสูบ มะพร้าว แตง มะละกอ หม่อน ชมพู และทุเรียน) คิดเป็นร้อยละ 35.89 20.16 18.35 และ 14.92 ตามลำดับ (ตารางที่ 16)

ส่วนในด้านความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด ลูกหนี้ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลการประกันราคาพืชผลเป็นอันดับแรก คิดเป็นร้อยละ 62.10 ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนทั้งหมด รองลงมาได้แก่ การจัดหาตลาดรองรับผลผลิต การมีโครงการจำหน่ายพืชผล และการดูแลราคาสินค้าเกษตรให้มีเสถียรภาพ คิดเป็นร้อยละ 54.64 51.01 และ 1.21 ตามลำดับ (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามความต้องการความช่วยเหลือด้านการเกษตร
ปี พ.ศ. 2549/50

ความต้องการความช่วยเหลือ	ลูกหนี้ปกติ		ลูกหนี้ค้างชำระ		รวม	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ด้านการผลิต						
ราคาปัจจัยลดลง	105	70.95	244	70.11	349	70.36
เลี้ยงโค	62	41.89	176	50.57	238	47.98
เลี้ยงสุกร	19	12.84	33	9.48	52	10.48
เลี้ยงปลา	8	5.41	11	3.16	19	3.83
เลี้ยงสัตว์อื่นๆ*	7	4.73	29	8.33	36	7.26
ปลูกพืชหญ้าเลี้ยงสัตว์	31	20.95	69	19.83	100	20.16
ปลูกพืชผัก	0	0.00	1	0.29	1	0.20
ปลูกข้าวโพด	5	3.38	6	1.72	11	2.22
ปลูกยางพารา	2	1.35	3	0.86	5	1.01
ปลูกยูคาลิปตัส	6	4.05	4	1.15	10	2.02
พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่	52	35.14	126	36.21	178	35.89
ปลูกพืชอื่น**	18	12.16	56	16.09	74	14.92
ชลประทาน	32	21.62	59	16.95	91	18.35
ความต้องการอื่น***	1	0.68	6	1.72	7	1.41
ด้านการตลาด						
ประกันราคาพืชผล	98	66.22	210	60.34	308	62.10
จำหน่ายพืชผล	80	54.05	173	49.71	253	51.01

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ความต้องการความ ช่วยเหลือ	ลูกหนี้ปกติ		ลูกหนี้ค้างชำระ		รวม	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ดูแลราคาสินค้าเกษตรให้ มีเสถียรภาพ	1	0.68	5	1.44	6	1.21
จัดหาตลาด	80	54.05	191	54.89	271	54.64
รวม	148	100.00	348	100.00	496	100.00

หมายเหตุ: ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน 1 รายเสนอความต้องการความช่วยเหลือได้มากกว่า 1 ความ
ต้องการ

เลี้ยงสัตว์อื่นๆ* ได้แก่ แพะ โคนม ไก่ นกกระทา กระจับปี่ เป็ด โคเนื้อ หมูป่า ไก่ชน และ
ปลาสวยงาม

ปลูกพืชอื่น** ได้แก่ ข้าวหอม เหน็ด เผือก พริก ไม้สัก ถั่วลิสง สะเดา หน่อไม้ฝรั่ง ส้มโอ
อ้อย กฤษณา สับปะรด ถั่วเขียว ทานตะวัน ยาสูบ มะพร้าว แตง มะละกอ หม่อน ชมพู
และทุเรียน

ความต้องการอื่น*** ได้แก่ เจาะน้ำบาดาล เสริมทักษะทางการเกษตร และเครื่องจักร
ทางการเกษตร

ที่มา: จากการสัมภาษณ์เกษตรกร

นอกจากความต้องการความช่วยเหลือด้านการเกษตรแล้ว ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนยังมี
ความต้องการความช่วยเหลือด้านการครองชีพด้วย โดยต้องการให้มีการจัดอบรมด้านวิชาชีพมาก
ที่สุดคิดเป็นร้อยละ 57.06 ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนทั้งหมด รองลงมาได้แก่ การสร้างและ
ซ่อมแซมถนน การสร้างศูนย์รับเลี้ยงเด็กอ่อนในชุมชน และการดูแลเรื่องน้ำดื่ม คิดเป็นร้อยละ
48.39 39.31 และ 32.06 ตามลำดับ นอกจากนี้ลูกหนี้ยังต้องการความช่วยเหลือในด้าน ผักผ่อน/ลด
อัตราดอกเบี้ย ยกเลิกหนี้ และด้านการศึกษา เป็นต้น (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจำแนกตามความต้องการความช่วยเหลือด้านการครองชีพ
ปี พ.ศ. 2549/50

ความต้องการความช่วยเหลือ	ลูกหนี้ปกติ		ลูกหนี้ค้างชำระ		รวม	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
จำนวนตัวอย่างทั้งหมด	148	100.00	348	100.00	496	100.00
น้ำดื่ม	48	32.43	111	31.90	159	32.06
สร้าง/ซ่อมแซมถนน	70	47.30	170	48.85	240	48.39
อบรมวิชาชีพ	79	53.38	204	58.62	283	57.06
ศูนย์เด็กอ่อน	58	39.19	137	39.37	195	39.31
การศึกษา	2	1.35	4	1.15	6	1.21
ที่ดินทำกิน	2	1.35	0	0.00	2	0.40
ผัดผ่อน/ลดอัตราดอกเบี้ย	5	3.38	8	2.30	13	2.62
ยกหนี้	2	1.35	9	2.59	11	2.22
เงินกู้เพื่อการลงทุน	1	0.68	2	0.57	3	0.60
ขยายโอกาส/สร้างงาน	1	0.68	0	0.00	1	0.20
อื่นๆ*	6	4.05	7	2.01	13	2.62

หมายเหตุ: ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน 1 รายเสนอความต้องการความช่วยเหลือได้มากกว่า 1 ความต้องการ

อื่นๆ* ได้แก่ จัดตั้งกลุ่มแม่บ้าน จัดหาไฟฟ้า เบี้ยยังชีพ บ้านพักคนชรา ความมั่นคงของ
โครงการส่งเสริมอาชีพ ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และผ่อนรายเดือน

ที่มา: จากการสัมภาษณ์เกษตรกร

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้ากองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและ
ผู้ยากจนในจังหวัดนครราชสีมา

1. การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยต่างๆ ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนโดยจำแนกตามสถานะ
ของการเป็นหนี้

จากการทดสอบผลต่างของค่าเฉลี่ยของปัจจัยต่างๆของลูกหนี้ปกติและลูกหนี้ค้างชำระ โดยใช้ค่า t-test และการทดสอบการแจกแจงข้อมูลโดยใช้ χ^2 -test พบว่าปัจจัยที่สามารถจำแนกลูกหนี้ปกติและลูกหนี้ค้างชำระได้ ได้แก่ อายุของลูกหนี้ ปริมาณเงินกู้ รายได้สุทธิในภาคการเกษตรและรายได้สุทธินอกภาคการเกษตร มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติร้อยละ 99 ส่วนปัจจัยค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภคความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติร้อยละ 90 โดยทิศทางของความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ตารางที่ 18 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนหนี้กองทุนหมุนเวียนโดย
จำแนกตามสถานะของการเป็นหนี้

ตัวแปร	ลูกหนี้ปกติ	ลูกหนี้ค้างชำระ	ค่าสถิติ
อายุของลูกหนี้	50.55	54.05	t=-3.161***
ระดับการศึกษา			
-ต่ำกว่าหรือเท่ากับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	15	133	$\chi^2 = 9.495$
-สูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	76	272	
ปริมาณเงินกู้	91,896.63	173,895.80	t=-2.739***
ปริมาณเงินกู้ต่อมูลค่าหลักทรัพย์ค่าประกัน	0.5825	0.5868	t=-0.110
รายได้สุทธิในภาคการเกษตร	12,789.92	-493.60	t=2.681***
รายได้สุทธินอกภาคการเกษตร	95,299.79	61,980.26	t=3.126***
ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภค	73,248.16	64,732.84	t=1.789*
ปริมาณหนี้สินอื่นๆ	89395	83408	t=0.456
จำนวนครั้งต่อการติดต่อสื่อสาร	1.59	1.62	t=-0.216
ระยะเวลาการเป็นลูกหนี้ของ ธ.ก.ส.	11	8	t=1.190

หมายเหตุ: * แสดงถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

*** แสดงถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ที่มา: จากการคำนวณ

2. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้าหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกร และผู้ยากจนในจังหวัดนครราชสีมา

การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการสร้างแบบจำลองการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้าหนี้กองทุนหมุนเวียน พบว่า ตัวแปรต่างๆ ที่นำมาใช้ในการสร้างแบบจำลองในครั้งนี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรค่อนข้างที่จะต่ำ ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์เชิงซ้อนกัน (Multicollinearity) โดยตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มากที่สุดมีค่าเท่ากับ 0.300 ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภค (X_7) และปริมาณหนี้สินอื่นๆ (X_8) (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) ระหว่างตัวแปร

	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9	X_{10}
X_1	1									
X_2	-0.133 (0.003)	1								
X_3	0.029 (0.519)	0.012 (0.794)	1							
X_4	-0.034 (0.449)	-0.107 (0.017)	0.099 (0.028)	1						
X_5	-0.040 (0.371)	0.126 (0.005)	0.014 (0.753)	-0.005 (0.918)	1					
X_6	-0.187 (0.000)	0.132 (0.003)	0.113 (0.012)	0.034 (0.447)	0.019 (0.681)	1				
X_7	-0.258 (0.000)	0.101 (0.025)	0.062 (0.171)	-0.029 (0.526)	0.120 (0.007)	0.270 (0.000)	1			
X_8	-0.063 (0.158)	0.016 (0.719)	0.033 (0.496)	-0.011 (0.810)	0.014 (0.750)	0.066 (0.140)	0.300 (0.000)	1		

ตารางที่ 19 (ต่อ)

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀
X ₉	0.057 (0.208)	0.025 (0.578)	0.020 (0.653)	0.035 (0.440)	-0.027 (0.553)	0.055 (0.226)	0.056 (0.213)	0.047 (0.294)	1	
X ₁₀	0.203 (0.000)	0.083 (0.064)	0.035 (0.439)	-0.089 (0.047)	0.018 (0.697)	-0.029 (0.516)	-0.049 (0.275)	0.086 (0.056)	0.179 (0.000)	1

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บคือ Sig. (2-tailed)

ที่มา: จากการคำนวณ

การวิเคราะห์ปัจจัยที่ผลกระทบต่อการชำระหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนโดยใช้แบบจำลอง Tobit Model เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ โดยแบบจำลองดังกล่าวมีการกำหนดค่าตัวแปรแบบมีขอบเขต

ตามตารางที่ 20 พบว่า ปริมาณเงินกู้ (X₃) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเนตรา บุญยาพิระภักดิ์ (2525) กัมปนาท เพ็ญสุภา (2536) และ สุรเชษฐ์ พลชัย (2537) ระยะเวลาการเป็นลูกค้ำของ ธ.ก.ส. (X₁₀) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ สกนธ์ อารมณ์ (2547) ซึ่งกล่าวว่าการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์กับการชำระหนี้เงินกู้ และรายได้สุทธิในภาคการเกษตร (X₅) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยา ไทวิศิษฐ์ชัย (2535) และ สุรเชษฐ ชันธิโชติ (2547) ส่วนรายได้สุทธิจากนอกภาคการเกษตร (X₆) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุเนตรา บุญยาพิระภักดิ์ (2525) โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการชำระคืนเงินกู้ ได้แก่ รายได้สุทธิในภาคการเกษตร ระยะเวลาการเป็นลูกหนี้ของ ธ.ก.ส. และรายได้สุทธิจากนอกภาคการเกษตร ส่วนปริมาณเงินกู้มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการชำระคืนเงินกู้ของกองทุนหมุนเวียนซึ่งตรงกับสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ โดยการวิเคราะห์แบบจำลองครั้งนี้มีค่า Log-Likelihood เท่ากับ -255.1144

จากการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเมื่อพิจารณาเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์พบว่า มีปัจจัยบางปัจจัยมีความสัมพันธ์กับการชำระคืนเงินกู้ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ได้แก่

อายุของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน (X_1) กล่าวคือเมื่ออายุของผู้กู้เพิ่มขึ้นกลับมีการชำระคืนเงินกู้เพิ่มขึ้น ซึ่งน่าจะแสดงถึงวุฒิภาวะของลูกหนี้ที่เพิ่มขึ้น ภาระการส่งเสียทายาทที่ลดลง และอาจมีทายาทที่โตพอที่จะสามารถประกอบอาชีพช่วยชำระหนี้ได้

ระดับการศึกษา (X_2) กล่าวคือเมื่อระดับการศึกษาของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนสูงขึ้นกลับมีการชำระคืนเงินกู้ลดลง ซึ่งน่าจะแสดงว่าลูกหนี้ที่มีการศึกษาน้อยมีความเชื่อตรงในการชำระหนี้ และเชื่อฟังเจ้าหน้าที่ผู้อำนวยสินเชื่อกว่าลูกหนี้ที่มีการศึกษาสูงขึ้น

ปริมาณหนี้สินอื่นๆ (X_3) กล่าวคือ เมื่อลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีหนี้สินอื่นๆมากขึ้นกลับมีการชำระคืนเงินกู้เพิ่มขึ้น ซึ่งการที่มีปริมาณเงินกู้อื่นๆเพิ่มขึ้นน่าจะแสดงถึงการลงทุนที่เพิ่มขึ้น และมีกระแสเงินสดหมุนเวียนในครัวเรือนมากขึ้นจึงมีรายได้ที่จะส่งชำระคืนเงินกู้เพิ่มขึ้น

จำนวนครั้งต่อการติดต่อสื่อสาร (X_4) กล่าวคือ เมื่อลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีการติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ผู้อำนวยสินเชื่อกลับมีระดับการชำระคืนเงินกู้เพิ่มขึ้น ซึ่งการที่เจ้าหน้าที่ผู้อำนวยสินเชื่อดีติดตามผู้ที่มีการชำระคืนเงินกู้ได้มากแสดงว่าเกิดความไวใจในตัวลูกหนี้และติดตามเพิ่มขึ้นเมื่อลูกมีการบิดพลิ้วชำระคืนเงินกู้ไม่ตรงเวลา

ด้านการวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal Effects) เพื่อวิเคราะห์ว่าตัวแปรต่าง ๆ จะมีผลกระทบต่อสัดส่วนการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมากเพียงใด โดยจากการศึกษาพบว่า

ปัจจัยด้านอายุของลูกหนี้ ถ้าอายุของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้น 1 ปีการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.014

ปัจจัยด้านระดับการศึกษา ถ้าลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีระดับการศึกษาลดลง (กล่าวคือมีระดับการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษา) การชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.035

ปัจจัยด้านปริมาณเงินกู้ ถ้าลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีปริมาณเงินกู้เพิ่มขึ้น 10,000 บาท การชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจะลดลงร้อยละ 0.032

ปัจจัยด้านปริมาณเงินกู้ต่อมูลค่าหลักทรัพย์ค่าประกัน ถ้าลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีปริมาณเงินกู้ต่อมูลค่าหลักทรัพย์ค่าประกันเพิ่มขึ้น 1 หน่วย การชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจะลดลงร้อยละ 0.058

ปัจจัยด้านรายได้สุทธิในภาคการเกษตร ถ้าลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีรายได้สุทธิในภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 10,000 บาท การชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.16

ปัจจัยด้านรายได้สุทธินอกภาคการเกษตร ถ้าลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีรายได้สุทธินอกภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 10,000 บาท การชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.17

ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภค ถ้าลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภค เพิ่มขึ้น 10,000 บาท การชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจะลดลงร้อยละ 0.042

ปัจจัยด้านปริมาณหนี้สินอื่นๆ ถ้าลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีปริมาณหนี้สินอื่นๆ เพิ่มขึ้น 10,000 บาท การชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจะลดลงร้อยละ 0.018

ปัจจัยด้านจำนวนครั้งต่อการติดต่อสื่อสาร(ในรอบปี) ถ้าลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีจำนวนครั้งต่อการติดต่อสื่อสารเพิ่มขึ้น 1 ครั้ง การชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจะลดลงร้อยละ 0.014

ปัจจัยด้านระยะเวลาการเป็นลูกหนี้ของ ธ.ก.ส. ถ้าลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีระยะเวลาการเป็นลูกหนี้ของ ธ.ก.ส. เพิ่มขึ้น 1 ปี การชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.051

ตารางที่ 20 แบบจำลอง Tobit Model แสดงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้าหนี้
กองทุนหมุนเวียน

ตัวแปรอิสระ	ค่าสัมประสิทธิ์	ระดับนัยสำคัญ
ค่าคงที่	0.080	0.46
อายุของลูกค้าหนี้ (X_1)	0.0011 (0.00014)	0.48
ระดับการศึกษา (X_2)	-0.0616 (-0.00035)	0.16
ปริมาณเงินกู้ (X_3)	-0.0049*** (-0.00032)	0.01
ปริมาณเงินกู้ต่อมูลค่าหลักทรัพย์ค่าประกัน (X_4)	-0.0077 (-0.00058)	0.86
รายได้สุทธิในภาคการเกษตร (X_5)	0.0096*** (0.00166)	0.01
รายได้สุทธินอกภาคการเกษตร (X_6)	0.0031* (0.00173)	0.10
ค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภค (X_7)	0.0053 (0.00042)	0.15
ปริมาณหนี้สินอื่นๆ (X_8)	0.0003 (0.00018)	0.80
จำนวนครั้งต่อการติดต่อสื่อสาร (X_9)	-0.0154 (-0.00014)	0.16
ระยะเวลาการเป็นลูกหนี้ของ ธ.ก.ส. (X_{10})	0.0039*** (0.00051)	0.03
Log-Likelihood	-255.1144	
R-square	0.0418	
Total Observations	496	

หมายเหตุ: * แสดงถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

*** แสดงถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ตัวเลขในวงเล็บคือ ผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal Effects)

ที่มา: จากการคำนวณ

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจนในจังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทราบถึงสภาพทั่วไปทางเศรษฐกิจ สังคม และปัญหาของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนในจังหวัดนครราชสีมา จากการสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 496 ราย โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่เป็นลูกหนี้ปกติจำนวน 148 ราย กลุ่มลูกหนี้ค้างชำระ 348 ราย

จากการศึกษาถึงสภาพทั่วไปของสภาพทั่วไปของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ จังหวัดนครราชสีมาพบว่า ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีอายุเฉลี่ยค่อนข้างสูงคือ 53 ปีซึ่งจะทำให้ศักยภาพในการประกอบอาชีพลดลงแต่อาจจะมีทายาทที่เติบโตขึ้นจนสามารถประกอบอาชีพทดแทนได้ ด้านจำนวนสมาชิกในครัว มีสมาชิกเฉลี่ย 5 คน มีถึง 2 คนที่ไม่ได้ทำงาน อีก 1 คนประกอบอาชีพต่างถิ่น และอีก 2 คนทำงานงานในภาคการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับการที่ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ยังประกอบอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลักถึงร้อยละ 45.06 แต่มีลูกหนี้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพร้อยละ 3.43 ซึ่งในกลุ่มนี้ต้องการหางานแก้ไขโดยเร็ว อาจจะทำการดึงเอาทายาทมาร่วมชำระหากต้องการสงวนที่ดินที่ใช้เป็นหลักค้ำประกันเอาไว้ หรืออาจแบ่งขายที่ดินบางส่วนเพื่อชำระหนี้

เมื่อพิจารณาการถือครองที่ดินแปลงที่ใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันกับกองทุนหมุนเวียนพบว่า มีที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 11.97 ไร่ โดยการถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นของลูกหนี้คิดเป็นร้อยละ 93.96 โดยมีเอกสารสิทธิ์เป็นโฉนดมากที่สุด 9.04 ไร่หรือคิดเป็นร้อยละ 75.52 ของที่ดินทั้งหมดที่ใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันรองลงมาเป็น นส.3 นส.3ก และ นส.3ข ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินแปลงที่ใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯใช้เป็นพื้นที่มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 60.82 ของที่ดินทั้งหมดที่ใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน และลูกหนี้ส่วนใหญ่มีความหวงแหนในที่ดินแปลงนี้โดยร้อยละ 85.28 ไม่ต้องการขายที่ดินแปลงนี้ เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นที่ดินทำกินและต้องการใช้เป็นมรดกให้ลูกหลาน ส่วนการถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดินแปลงอื่น

ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีการถือครองที่ดินแปลงอื่นอีก 10.21 ไร่ต่อครัวเรือน โดยมีการใช้ประโยชน์ ส่วนใหญ่เป็นที่นาเช่นเดียวกับที่ดินแปลงที่ใช้เป็นหลักที่พำนัก

ด้านรายได้ รายจ่าย รายได้สุทธิ ในภาคการเกษตรของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน พบว่าลูกหนี้มีรายได้สุทธิจากพืช มากที่สุด รองลงมาคือ รายได้สุทธิจากการเลี้ยงสัตว์บก (ปศุสัตว์) และการเลี้ยงสัตว์น้ำ และจากการจับสัตว์ธรรมชาติ โดยมีรายได้ในภาคการเกษตร เฉลี่ย 29,265.80 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และมีรายจ่ายทางการเกษตร 25,795.77 บาท ทำให้มีรายได้สุทธิในภาคการเกษตรเพียง 3,470.03 บาทต่อครัวเรือนต่อปี เท่านั้น หากพิจารณาจากกลุ่มลูกหนี้ค้างชำระพบว่ารายได้จากการเกษตรมีค่าเป็นลบซึ่งเป็นภาระของลูกหนี้ ในจุดนี้ผู้เกี่ยวข้องจึงควรเข้ามาดูแลเป็นพิเศษเพื่อแก้ไขปัญหา ส่วนรายได้สุทธิ นอกภาคการเกษตรและรายจ่ายจากการบริโภค ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ มีรายได้สุทธิจากนอกภาคการเกษตรมากกว่ารายได้ในภาคการเกษตรอย่างเห็นได้ชัด โดยลูกหนี้มีรายได้สุทธินอกภาคการเกษตร 72,578.64 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ในขณะที่รายจ่ายจากการอุปโภคและบริโภคเฉลี่ยเท่ากับ 67,273.70 บาทต่อครัวเรือนต่อปี และเมื่อรวมรายได้ รายจ่ายทั้งหมด ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน มีรายได้สุทธิเหลือเพียง 8,118.71 บาทต่อครัวเรือนต่อปี แต่หากแยกเป็นลูกหนี้ปกติและลูกหนี้ค้างชำระพบว่าลูกหนี้ปกติมีรายได้สุทธิ 34,841.55 บาทต่อครัวเรือนต่อปี ส่วนลูกหนี้ค้างชำระกลับมีรายได้สุทธิเป็นลบเท่ากับ -3,246.18 บาทต่อครัวเรือน ต่อปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าลูกหนี้ค้างชำระไม่มีศักยภาพที่จะชำระหนี้แก่กองทุนหมุนเวียน แต่หากมองถึงทรัพย์สินของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน พบว่าลูกหนี้มีทรัพย์สินเฉลี่ยรวมทั้งหมด 962,773.38 บาทต่อครัวเรือนซึ่งนับว่าค่อนข้างสูง

เมื่อพิจารณาถึงสภาพปัญหาเรื่องหนี้สินของกองทุนหมุนเวียน พบว่า ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีปริมาณเงินกู้ทั้งหมดเฉลี่ยครัวเรือนละ 149,428.31 บาท ซึ่งค่อนข้างสูง แต่หากพิจารณาแยกกลุ่ม พบว่ากลุ่มลูกหนี้ปกติ มีปริมาณเงินกู้ทั้งหมดน้อยกว่ากลุ่มลูกหนี้ค้างชำระ โดยกลุ่มลูกหนี้ปกติมีปริมาณเงินเงินกู้ทั้งหมด 91,896.63 บาท ส่วนกลุ่มลูกหนี้ค้างชำระมีปริมาณเงินเงินกู้ถึง 173,895.80 บาท ลักษณะการชำระคืนของลูกหนี้ปกติมีการชำระคืนที่ดีกว่าลูกหนี้ค้างชำระ โดยลูกหนี้ปกติส่วนใหญ่มีการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยทุกปี ส่วนลูกหนี้ค้างชำระส่วนใหญ่จะมีการชำระคืนเงินต้นเป็นและดอกเบี้ยบางปี และยังมีลูกหนี้ค้างชำระถึงร้อยละ 15.23 ที่ไม่เคยชำระทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยตั้งแต่เริ่มกู้ ด้านหนี้สินอื่นๆ พบว่าลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ถึงร้อยละ 81.85 ทำการกู้ยืมเงินจากแหล่งทุนอื่นๆ โดยจะทำการกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.00 รองลงมา ได้แก่ ธ.ก.ส. พ้อค้ำนายทุน คิดเป็นร้อยละ 53.20 และ 22.91 ซึ่งผู้เกี่ยวข้องควรให้คำแนะนำแก่ลูกหนี้ปลูกฝังให้เลิกการกู้เงินนอกระบบซึ่งเสียดอกเบี้ยแพงและเป็นภาระผูกพันนาน

ในด้านความเห็นด้านต่างๆ ของลูกหนี้ต่อกองทุนหมุนเวียน พบว่าหลายความเห็นเป็นความคิดที่ไม่ถูกต้อง เช่น ลูกหนี้เห็นว่าทำให้สินเชื่อเป็นหน้าที่ของรัฐบาลต้องช่วยเหลือ ซึ่งทำให้ลูกหนี้อาจมีความคิดตามมาว่าไม่ต้องชำระหนี้ ในจุดนี้จึงควรที่ทำความเข้าใจที่ถูกต้องกับลูกหนี้ ส่วนด้านปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือรัฐบาลควรพิจารณาปัญหาที่มีความสำคัญจริงๆ และให้ความช่วยเหลือในส่วนที่จำเป็นและเหมาะสมก่อน

สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่ผลกระทบต่อการชำระหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ โดยใช้แบบจำลอง Tobit Model พบว่า ปริมาณเงินกู้ รายได้สุทธิในภาคการเกษตร และระยะเวลาการเป็นลูกหนี้ ธ.ก.ส. มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 รายได้สุทธิจากนอกภาคการเกษตร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และเพื่อวิเคราะห์ว่าตัวแปรต่างๆ จะมีผลกระทบต่อโอกาสการชำระหนี้ของเกษตรกรมากน้อยเพียงใด โดยการคำนวณหาค่าผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal Effects) พบว่า ถ้าลูกหนี้มีรายได้สุทธิในภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 10,000 บาท และการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.16 และถ้าลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีรายได้สุทธินอกภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น 10,000 บาท การชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.17

ซึ่งผลการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ ข้างต้นนี้นำไปใช้ไปกำหนดนโยบายที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมให้การชำระหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนมีแนวโน้มที่ดีขึ้น และน่าจะส่งผลให้กองทุนหมุนเวียนดำเนินงานได้อย่างมั่นคงยิ่งขึ้นทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรร่วมมือและปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหา

จากการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ในจังหวัดนครราชสีมา ทำให้มีข้อเสนอแนะสำหรับลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ผู้อำนวยการสินเชื่อ (ธ.ก.ส.) และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ ดังนี้

1. ในการแก้ไขปัญหาลูกหนี้ของกองทุนหมุนเวียนควรมีการจัดกลุ่มที่ชัดเจน โดยการแบ่งเป็นกลุ่มลูกหนี้ปกติ และลูกหนี้ค้างชำระ เพื่อหาวิธีที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาของแต่ละกลุ่ม สำหรับกลุ่มลูกหนี้ปกติที่มีการชำระหนี้ตรงเวลาและครบตามกำหนด ควรดูแลอย่างสม่ำเสมอเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาภายหลัง ควรใส่ใจรับฟังปัญหาของลูกหนี้กลุ่มเพื่อที่จะแก้ไขได้ทันท่วงที่มีให้เกิดการค้างชำระ ส่วนลูกหนี้ค้างชำระควรหามาตรการที่เหมาะสมกับลูกหนี้แต่ละบุคคลเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

2. ในการกำหนดการชำระคืนเงินกู้ควรมีการกำหนดให้เหมาะสมกับลูกหนี้แต่ละคน เพื่อให้เป็นภาระหนักและเกิดความท้อใจในการชำระคืน ควรมีการส่งเสริมให้ชำระเงินกู้เมื่อมีรายได้แม้จะยังไม่ถึงกำหนด หรือเปิดโอกาสให้ชำระเงินกู้แม้จะมีเงินไม่ครบจำนวน โดยแสดงให้เห็นถึงข้อดีหรือเปิดโอกาสให้มีการชำระหนี้เป็นรายเดือนกรณีที่ลูกหนี้มีรายได้และสามารถชำระเป็นเดือนได้ ซึ่งจะทำให้ปริมาณเงินกู้ที่ชำระในแต่ละครั้งน้อยและน่าจะเป็นการสร้างกำลังใจที่ดีแก่ลูกหนี้

3. ควรสร้างมาตรการจูงใจให้ชำระคืนเงินกู้ และไม่มีภาระที่ส่งสัญญาณในทางที่ผิดที่ทำให้กลุ่มลูกหนี้ปกติที่ชำระเงินกู้ครบถ้วนและตรงเวลา เสียกำลังใจในการชำระคืนเงินกู้หรือเกิดความรู้สึกที่ไม่ต้องชำระหนี้ก็ได้รับความช่วยเหลือ ซึ่งจะส่งผลเสียไปทั้งระบบ ต้องระมัดระวังในการให้ข้อมูลที่คิดว่ารัฐบาลจะเข้ามาช่วยเหลือและจะได้รับการยกเลิกหนี้ ต้องมีการกระทำที่เชื่อว่าผู้ที่ค้างชำระหนี้ จะต้องใช้คืนเงินกู้ในทุกกรณี แต่ทั้งนี้ต้องมีความยืดหยุ่นควบคู่กันไปตามแต่ละกรณี และควรกำหนดมาตรการที่สร้างแรงจูงใจในการชำระคืน เช่น การลดดอกเบี้ยให้กับลูกหนี้ที่ชำระคืนตรงเวลา เพื่อเป็นกำลังใจให้แก่ผู้ที่มิวินัยทางการเงิน

4. ควรมีการส่งเสริมอาชีพตามความต้องการของลูกหนี้ ให้เหมาะสมกับพื้นที่ มีความต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการให้กู้เงินทุนเพื่อพัฒนาอาชีพหากเห็นว่ามีความเป็นไปได้ เพื่อให้มีรายได้ในการชำระคืนเงินกู้ สำหรับลูกหนี้ที่สูงอายุหรือลูกหนี้ที่สภาพร่างกายไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ควรให้ลูกหลานมาร่วมรับภาระหากต้องสงวนที่ดินไว้เป็นของตนเอง

5. เจ้าหน้าที่ควรมีการพบปะลูกหนี้ด้วยตนเองเพื่อเป็นการแจ้งข่าวสาร รับทราบข้อมูลของลูกหนี้แต่ละคน และจะได้ติดตามความเคลื่อนไหวของลูกหนี้อย่างใกล้ชิด หากลูกหนี้ประสบปัญหาจะได้หาทางแก้ไขได้ทันเวลา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้มีขอบเขตจำกัด โดยทำการศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งการนำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหา อาจจะไม่ได้ออกผลกับพื้นที่อื่น ดังนั้นการศึกษารังต่อไปจึงควรทำการศึกษาในแต่ละพื้นที่เพื่อหานโยบายที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการแก้ไขปัญหา

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กัมปนาท เพ็ญสุภา. 2536. ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการชำระคืนสินเชื่อเพื่อการเกษตรของเกษตรกร
ลูกหนี้ ธ.ก.ส. ในอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กัลยา ไทวิศิษฐ์ชัย. 2535. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกหนี้ ธ.ก.ส.
ในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2543. มาตรการช่วยเหลือเกษตรกรของ
กระทรวงการคลังผ่านระบบ ธ.ก.ส.. (อัดสำเนา)

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2551. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 9.
กรุงเทพมหานคร: บิซซิเนสอาร์แอนด์ดี.

ประพิณวดี ศิริสุภักดิ์. 2549. คู่มือการใช้โปรแกรม Eviews ประกอบวิชา 119583. ภาควิชา
เศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร, คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ฝ่ายวิชาการและพัฒนาที่อยู่อาศัย. 2551. หนี้สินเฉลี่ยครัวเรือนเกษตร (Online).
www.dhds.nhanet.or.th, 15 พฤษภาคม 2552.

สกนธ์ อากรณ. 2547. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนช่วยเหลือ
เกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. 2536: ศึกษาเฉพาะกรณีในจังหวัด
นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สามารถ นิตย์เสมอ. 2536. ธ.ก.ส. กับการปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นธนาคารเพื่อพัฒนาชนบท.
วารสารธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 15(7): 6-9

- สุนตรา บุญยาพิระภักดิ์. 2525. วิเคราะห์ความสามารถการใช้คืนเงินกู้ของครัวเรือนชนบท
ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรเชษฐ ชันธิโชติ. 2547. การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการชำระคืนหนี้ของ
เกษตรกร ที่เป็นสมาชิกในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรเชษฐ์ พลชัย. 2537. การประเมินผลการลงทุนและการชำระคืนสินเชื่อของเกษตรกร
ลูกค้า ธกส. ในโครงการส่งเสริมการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ. 2549. ระเบียบและคู่มือในการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือ
เกษตรกรและผู้ยากจน. กรุงเทพมหานคร: ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
จำกัด.
- ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์. 2550. การศึกษาการพัฒนาและฟื้นฟูอาชีพลูกหนี้กองทุนหมุนเวียน
เพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ.2546. คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อัครเดช คู่่มสะดวก. 2549. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนช่วยเหลือ
เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. 2546. สำนักช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน สำนักแผนงาน
และโครงการพิเศษ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- Greene, William. H. 2003. **Econometric Analysis**. 5th ed. Upper Saddle River: Pearson Education, Inc.
- Stiglitz, Joseph. E. and Weiss, A. 1981. "Credit rationing in market with imperfect information."
American Economic Review. 71: 393-409.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเกษตรกร
โครงการศึกษาการฟื้นฟูอาชีพลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน
จังหวัดนครราชสีมา
ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้เป็นลูกหนี้ (ที่ระบุในสัญญา) ชื่อ.....
 ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ
 ผู้รับภาระชำระหนี้ ชื่อ
 บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....
 หมายเลขโทรศัพท์.....

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับภาระชำระหนี้และสมาชิกในครัวเรือน

- 1.1 ชื่อผู้รับภาระชำระหนี้..... รหัส
- สถานภาพในครัวเรือนของผู้รับภาระชำระหนี้กับผู้กู้ ()
1. หัวหน้าครอบครัว
 2. คู่สมรส
 3. สมาชิกครัวเรือน
 4. อื่น (ระบุ).....
- 1.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับภาระชำระหนี้
- 1) เพศของผู้รับภาระชำระหนี้ ()
 - 1.ชาย
 - 2.หญิง
 - 2) อายุของผู้รับภาระชำระหนี้..... ปี
 - 3) ระดับการศึกษาของผู้รับภาระชำระหนี้
 - ()
 1. ไม่รู้หนังสือ
 5. มัธยมศึกษา
 2. เรียนรู้ด้วยตนเอง
 6. มัธยมปลาย
 3. ต่ำกว่าภาคบังคับ
 7. อาชีวะ ปวส./ปวช.
 4. ภาคบังคับ (ประถมศึกษา)
 8. อุดมศึกษา

4) การประกอบอาชีพของผู้รับภาระชำระหนี้

รหัส

(1) อาชีพหลัก (รายได้เป็นหลัก) ()	1. ทำสวน/ปลูกไม้ยืนต้น
(2) อาชีพรอง ()	2. ทำนา
	3. ทำไร่
	4. เลี้ยงสัตว์บก (ปศุสัตว์)
	5. ทำประมง/เลี้ยงสัตว์น้ำ
	6. รับจ้างในภาคเกษตร
	7. รับจ้าง/บริการนอกภาคเกษตร
	8. ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
	9. เป็นพนักงานโรงงาน/บริษัท
	10. ทำ/เคยทำราชการ/รัฐวิสาหกิจ
	11. เกือบหาของป่า
	12. อื่นๆ
	13. ไม่มีอาชีพ (รวมแม่บ้าน)

- 1.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมดที่อยู่อาศัยด้วยกัน () คน
- 1.4 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ออกไปทำงานต่างถิ่น (ต่างจังหวัด หรือต่างประเทศ) () คน
- 1.5 จำนวนสมาชิกครัวเรือนที่ช่วยงานในภาคเกษตรในรอบปีเป็นหลัก () คน
- 1.6 จำนวนสมาชิกครัวเรือนที่ช่วยงานนอกภาคเกษตรในรอบปีเป็นหลัก () คน
- 1.7 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยอยู่ด้วยกันแต่ไม่ได้ทำงาน () คน

หมวดที่ 2 การถือครอง การใช้ประโยชน์ที่ดิน และมูลค่าที่ดิน ปีเพาะปลูก 2549/50

ท่านถือครองที่ดินทั้งหมด จำนวน..... แปลง คิดเป็นพื้นที่ทั้งหมด.....ไร่

แปลงที่	ขนาดพื้นที่ (ไร่)	สภาพการถือครอง (1 - 5)	ประเภทเอกสารสิทธิ (1 - 11)	มูลค่าที่ดิน (บาท/แปลง)	แหล่งน้ำหลักเพื่อทำการเกษตรจากไหน (1-6)	การใช้ประโยชน์ที่ดิน (1 - 10)	การปลูกพืชอายุสั้น		ที่ดินให้เช่าหรือเช่าที่ดิน		ที่ดินขายฝากหรือติดจำนอง		
							ตลอดปี	เฉพาะฤดูฝน	เงินสดหรือผลผลิต (บาท/ไร่/ปี)	ระยะเวลาเช่า (ปี)	รหัส	จำนวนเงินกู้ที่ได้รับ (บาท)	อัตราดอกเบี้ย (%/ปี)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1*													
2													
3													
4													
5													

หมายเหตุ* ให้แปลงที่ 1 เป็นแปลงที่ไถ่ถอนมาเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันในการกู้เงินจากกองทุนหมุนเวียนเพื่อเกษตรกรและผู้ยากจน

รหัสที่ใช้ในหมวดที่ 2

(3) สภาพการถือครอง	(4) เอกสารสิทธิ	(6) แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	(7) การใช้ประโยชน์ที่ดิน	(12) ที่ดินติดจำนองหรือขายฝาก
1. ของตนเอง 2. เข้าจากผู้อื่น 3. ได้รับสิทธิจากราชการให้ใช้ประโยชน์ 4. ได้ทำฟรี 5. อื่นๆ(ระบุ).....	1. สปก.4-01 ในชื่อท่าน 2. สปก.4-01ในชื่อผู้อื่น 3. โฉนดที่ดิน 4. นส.3 5. นส. 3ก 6. นส. 3ข 7. ภบท.5 8. สค 1,2 9. สัญญาเช่า 10. ไม่มีเอกสารสิทธิ 11. อื่นๆ (ระบุ).....	1. น้ำชลประทาน 2. น้ำฝนอย่างเดียว 3. แหล่งน้ำธรรมชาติ 4. บ่อ, สระ ขุดเอง 5. บ่อ, สระ, อ่างน้ำสาธารณะ 6. อื่นๆ (ระบุ).....	1. ที่บ้าน 2. ที่นา 3. ที่ไร่ 4. ที่สวนไม้ผล 5. ที่ปลูกไม้ยืนต้น 6. ที่ไร่นาสวนผสม 7. ที่ปลูกผัก 8. ที่เลี้ยงสัตว์บก/น้ำ 9. ทุ่งหญ้า 10. ที่ว่างเปล่า	1. จำนองสถาบันการเงิน 2. จำนองบุคคลอื่น 3. รับจำนองผู้อื่น 4. ขายฝาก 5. รับขายฝากจากผู้อื่น 6. ไม่มีการจำนอง/ขายฝาก

หมวดที่ 3 ระบบการใช้ที่ดินของครัวเรือนทุกแปลงในปีการผลิต 2549/50

ฤดูที่ 1	จำนวน (ไร่)	ฤดูที่ 2	จำนวน (ไร่)
1. ข้าวนาปี		1.ข้าวนาปรัง	
2. ข้าวนอกนา/ข้าวนาปรัง		2. ข้าวนอกนา/ข้าวนาปรัง	
3. พืชผัก.....		3. พืชผัก.....	
4. ไม้ดอก/ไม้ประดับ		4. ไม้ดอก/ไม้ประดับ	
5. มันสำปะหลัง		5. มันสำปะหลัง	
6. อ้อย		6. อ้อย	
7. ถั่วเขียว		7. ถั่วเขียว	
8. มะละกอ		8. มะละกอ	
9. ถั่วเหลือง		9. ถั่วเหลือง	
10. ถั่วลิสง		10. ถั่วลิสง	
11. ถั่วเขียว		11. ถั่วเขียว	
12. พืชอายุสั้นอื่นๆ (ระบุ).....		12. พืชอายุสั้นอื่นๆ (ระบุ).....	
13. ยูคาลิปตัส		13. ยูคาลิปตัส	
14. ไม้ผล.....		14. ไม้ผล.....	
15. ยางพารา		15. ยางพารา	
16. ไม้ยืนต้นอื่นๆ (ระบุ).....		16. ไม้ยืนต้นอื่นๆ (ระบุ)....	
17. บ่อเลี้ยงปลา น้ำจืด		17. บ่อเลี้ยงปลา น้ำจืด	
-ชนิด (ระบุ).....		-ชนิด (ระบุ).....	
-กึ่ง.....		-กึ่ง.....	
18. เลี้ยงสัตว์.....		18. เลี้ยงสัตว์.....	

หมวดที่ 4 รายได้และรายจ่ายที่เป็นเงินสดทั้งหมดของครัวเรือน ปีการผลิต 2549/50

4.1 รายได้ทั้งหมดจากการเกษตร (ที่ดินทุกแปลง) ปีการผลิต 2549/50

รายการ	เนื้อที่ (ไร่)	รายได้เงินสด		
		ปริมาณขาย (กก.)	ราคาขาย (บาท)	รายได้รวม (บาท)
1. พืช				
1.1 ข้าวนาปี				
1.2 ข้าวนาปรัง				
1.3 อ้อย				
1.4 กล้าย				
1.5 มันสำปะหลัง				
1.6 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์				
1.7 ผักต่างๆ				
1.8 ไม้ดอก/ไม้ประดับ				
1.9 ไม้ผล				
1.10 พืชอื่นๆ.....				
2. สัตว์บก (ปศุสัตว์)				
2.1 ไก่เนื้อ				
2.2 ไก่ไข่				
2.3 หมู				
2.4 โคนม				
2.5 โคเนื้อ				
2.6 โคพื้นบ้าน				
2.7 กระบือ				
2.8 สัตว์อื่นๆ ระบุ.....				
3. สัตว์น้ำ (เลี้ยง)				
3.1 ปลา.....				
3.2 กุ้ง				
3.3 สัตว์น้ำอื่นๆ.....				
4. จับสัตว์น้ำตามธรรมชาติ				
4.1 ปลา				
4.2 อื่นๆ.....				

3. สัตว์น้ำ (เลี้ยง)

รายการ	บ่อ (ไร่)	ค่า พันธุ์	ค่า อาหาร	ปูน ขาว	ยา เคมี	ค่า อุปกรณ์	ค่าจ้าง แรงงาน	ค่าจ้าง เครื่องจักร	ค่า น้ำมัน	รวม
1. ปลา.....										
2. กุ้ง										
3. อื่นๆ.....										

4. ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์ทางการเกษตรต่างๆ รวม..... บาท/ปี

5. ค่าใช้จ่ายในการจับสัตว์น้ำตามแหล่งธรรมชาติ รวม..... บาท/ปี

6. อื่นๆ (ระบุ)..... รวม.....บาท/ปี

4.3 รายได้และรายจ่ายทั้งหมด นอกภาคเกษตรที่เป็นเงินสด ปีการผลิต 2549/50

รายการทั้งหมด	รายได้รวม		รายจ่ายรวม	
	บาท/เดือน	บาท/ปี	บาท/เดือน	บาท/ปี
1. อุตสาหกรรมในครัวเรือน				
2. ไปรับจ้างที่อื่น (นอกภาคเกษตร)				
3. ค่าขาย/ให้บริการ				
4. เงินเดือน/เบี้ยเลี้ยง				
5. รายได้และรายจ่ายจากการเลี้ยงโชค				
6. ลูก ญาติส่งเงินมาให้				
7. รายได้และรายจ่ายอื่นๆ				
7.1 รับจ้างแรงงานคนในการเกษตร				
7.2 นำอุปกรณ์การ เกษตรไปรับจ้าง				
8. ของป่า เห็น				
หน้าไม้				
ของป่าอื่นๆ (ระบุ).....				
9. อื่นๆ (ระบุ).....				

4.4 รายจ่ายที่เป็นเงินสดในการบริโภคอุปโภคของครัวเรือน ในปีการผลิต 2549/50

รายการค่าใช้จ่าย	บาท/เดือน	รวม บาท/ปี
1. ค่าข้าวสาร		
2. ค่ากับข้าวและอาหารต่างๆ		
3. ค่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์/บุหรี่ ยาสูบ		
4. ค่าเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม		
5. ค่ารักษาพยาบาล		
6. ค่าใช้จ่ายตามประเพณีต่างๆ		
7. ค่าใช้จ่ายในการศึกษา		
8. ค่าเช่าต่างๆ (แผงลอย ร้านค้า ฯลฯ)		
9. ค่าบันเทิงต่างๆ (แผ่น cd vcd mp3)		
10. ค่าเดินทาง (ติดต่อราชการ ตลาด อื่นๆ)		
11. ค่าน้ำ		
12. ค่าไฟฟ้า		
13. ค่าโทรศัพท์ (รวมโทรศัพท์มือถือ)		
14. ค่าแก๊ส/ถ่าน/ฟืน		
15. อื่นๆ(ระบุ).....		

หมวดที่ 5 หนี้สิน และการชำระคืน

5.1 สถานะของลูกหนี้ในการกู้เงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อเกษตรกรและผู้ยากจน (ปี พ.ศ. 2549)

- () ปกติ
 () ค้างชำระ
 () กู้ยังไม่ครบปี(ยังไม่ถึงกำหนดชำระครั้งแรกตามสัญญา)

5.2 การกู้เงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกร และผู้ยากจน

ท่านได้กู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ เมื่อ ปี พ. ศ.ระยะเวลาสัญญา.....ปี
 จำนวนเงิน.....บาท

ตามลักษณะสัญญาเงินกู้ที่ระบุการชำระคืน ในปีแรก

เงินต้นปีละ.....บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....บาท ต่อปี
 ชำระเดือน.....

เพื่อไถ่ถอนที่ดิน.....ไร่ ราคาตลาดของที่ดินที่ใช้ค้ำประกัน.....บาท

ท่านต้องการขายที่ดินแปลงที่ท่านใช้เป็นหลักค้ำประกันของกองทุนหมุนเวียนเพื่อ

การเกษตรและผู้ยากจนแต่ไม่มีคนซ

- () ใช่
 () ไม่ใช่ (ถาม ข้อ 9)

ถ้ามีคนมาขอซื้อที่ดินแปลงนี้ท่านจะ

- () ขายในราคาเท่ากับราคาตลาด
 () ขาย ถ้าได้ราคาสูงกว่าราคาตลาด.....บาท หรือ.... %
 () ไม่ขาย.....

การใช้ประโยชน์ของที่ดินแปลงนี้(พิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นหลัก)

ปัจจุบัน.....

เดิม.....

5.3 ปัจจุบันมีเงินค้างชำระรวมทั้งหมดบาท

1) เงินต้นค้างชำระเป็นเงินบาท

2) ดอกเบี้ยค้างชำระเป็นเงินบาท

5.4 ลักษณะการชำระคืนของลูกหนี้

() คุ้มยังไม่ครบปี (ยังไม่ถึงกำหนดชำระครั้งแรกตามสัญญา)

() ไม่มีการชำระคืนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยตั้งแต่เริ่มกู้

เพราะ.....

() มีการชำระคืนเฉพาะดอกเบี้ยเป็นบางปีตั้งแต่เริ่มกู้

เพราะ.....

() มีการชำระคืนเฉพาะดอกเบี้ยทุกปีตั้งแต่เริ่มกู้

เพราะ.....

() มีการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยได้เป็นบางปี

เพราะ.....

() มีการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยทุกปีตั้งแต่เริ่มกู้

เพราะ.....

ปัจจุบันได้รับการลดอัตราดอกเบี้ยเหลือร้อยละต่อปี

เงินต้นที่ต้องชำระคืนในปัจจุบัน เท่ากับ.....บาทต่อปี

ท่านเป็นลูกค้าของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ด้วยหรือไม่

() เป็น ตั้งแต่ พ.ศ.

() ไม่เป็น

5.5 หนี้สิน การชำระคืน และแหล่งเงินกู้อื่นๆ ปีการผลิต 2549/50 (ไม่รวมหนี้จากกองทุนหมุนเวียน)

1) ปัจจุบันครัวเรือนของท่านมีหนี้สินแหล่งอื่นๆอีกหรือไม่ () 1.ไม่มีหนี้สิน () 2. มีหนี้สิน (ตอบคำถามข้างล่าง)

แหล่ง สินเชื่อ (1 - 15)	วัตถุประสงค์ กู้ยืม (1 - 13)	กู้เมื่อเดือน/ปี	เงินต้น ระบุ (บาท)	กู้เป็น (1) เงิน (2) สิ่งของ	ระยะเวลา สินเชื่อ (1-3)	อัตราดอกเบี้ย (%ต่อปี)	หลักประกัน (1-6)	การชำระหนี้ (1-3)	เหตุผลการค้าง ชำระ (1-5)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)

2) ปัจจุบันครัวเรือนของท่านให้ผู้อื่นกู้ยืมหรือไม่ () 1.ไม่มีการปล่อยกู้

() 2.ปล่อยกู้ให้กับ.....จำนวนเงิน.....บาท

อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....บาท/ปี

รหัสที่ใช้ในข้อ 5.5

(1) แหล่งสินเชื่อ	(2) วัตถุประสงค์การกู้ยืม	(6) ระยะเวลาสินเชื่อ
1. ธ.ก.ส. 2. ธ.พานิชย์ 3. ธ.ออมสิน 4.ธ.อาคารสงเคราะห์ 5.สหกรณ์ 6. บริษัทเงินทุน 7. กลุ่มออมทรัพย์ 8.กองทุนหมู่บ้าน 9.ญาติพี่น้อง 10.เพื่อนบ้าน/เพื่อน 11.เจ้าของที่ดิน 12.นายทุนเงินกู้ 13.เล่นแชร์ 14.SML 15.อื่นๆ (ระบุ).....	1.ซื้อปัจจัยการผลิตหมุนเวียนในการเกษตร 2.ซื้อเครื่องจักร/เครื่องแปรรูปทางการเกษตร 3.ซื้อที่ดินเพื่อการเกษตร 4.ซื้อที่ดินเพิ่มกิจกรรมนอกเกษตร 5.ลงทุนในกิจกรรมการค้า 6.ลงทุนในอุตสาหกรรมครัวเรือน 7.ต่อเติมที่อยู่อาศัย/โรงเรียน 8.ใช้หนี้สินเดิม 9.บวช/แต่งงาน/งานศพ 10.ค่าเล่าเรียน 11.รักษาพยาบาล 12.ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน 13.อื่นๆ (ระบุ).....	1.ระยะสั้นไม่เกิน 1 ปี 2.ระยะปานกลางไม่เกิน 3 ปี 3.ระยะยาว 3 ปีขึ้นไป

(8) หลักประกัน	(9) การชำระหนี้	(10) เหตุผลการค้างชำระ
1.ที่ดิน/สิ่งปลูกสร้าง 2.บุคคลค้ำประกัน 3.กลุ่มค้ำประกัน 4.หลักทรัพย์ค้ำประกัน 5.ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน 6.อื่นๆ (ระบุ).....	1.เมื่อยังไม่ถึงเวลา 2.ชำระตรงเวลา 3.ถึงกำหนดแล้วแต่ยังค้างชำระ	1.รอขายผลผลิต 2.นำรายได้ไปใช้ในทางอื่น 3.พักชำระหนี้ 4.ไม่มีเงินชำระคืน

หมวดที่ 6 ทรัพย์สินของครัวเรือน และอุปกรณ์ทางการเกษตร (มูลค่า 1,000 บาทขึ้นไป)

รายการ	จำนวน	มูลค่า (บาท)	ใช้งานมาแล้ว (ปี)
1. บ้าน(สิ่งปลูกสร้างไม่รวมที่ดิน)	หลัง		
2. ชั่งฉาง	หลัง		
3. คอกสัตว์	คอก		
4. โรงเรือน/เพิงเก็บของ	หลัง		
5. แทรกเตอร์,รถไถเดินตาม	คัน		
6. รถอีแต๋น	คัน		
7. รถเก๋ง	คัน		
8. รถกระบะ	คัน		
9. รถพ่วง	คัน		
10. รถมอเตอร์ไซค์	คัน		
11. เครื่องสูบน้ำ	เครื่อง		
12. เครื่องพ่นยา	เครื่อง		
13. เครื่องรีดนม	เครื่อง		
14. พ่อแม่พันธุ์สัตว์	ตัว		
15. โทรศัพท์เคลื่อนที่	เครื่อง		
16. ทองคำ/เครื่องประดับ			
17. โทรศัพท์บ้าน	เครื่อง		
18. ตู้เย็น	เครื่อง		
19. เครื่องซักผ้า	เครื่อง		
20. โทรทัศน์	เครื่อง		
21. เครื่องเล่น VDO VCD DVD	เครื่อง		
22. บ่อเลี้ยงสัตว์น้ำ	บ่อ		
23. เตาก๊าซพร้อมถังแก๊ส	ชุด		
อื่นๆ.....	(.....)		

หมวดที่ 7 ทักษะการชำระหนี้สินกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน

7.1 จงเรียงลำดับแหล่งเงินเชื่อที่ท่านจะชำระเมื่อมีรายได้ (เรียงลำดับ จาก 1 - 7)

- () กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (เพื่อการไถ่ถอนที่ดิน)
- () ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)
- () กองทุนหมู่บ้าน
- () สหกรณ์ (ระบุ).....
- () ญาติ/พี่น้อง
- () นายทุน
- () พ่อค้า
- () อื่นๆ (ระบุ).....

7.2 เหตุใดท่านจึงเลือกชำระหนี้เชื่อจากแหล่งใน ข้อ 7.1 เป็นอันดับแรก

- () ดอกเบี้ยสูง
- () ต้องการรักษาเครดิต
- () มีการติดตามทวงหนี้บ่อยครั้ง
- () เพื่อจะได้กู้ครั้งต่อไป
- () อื่นๆ (ระบุ).....

7.3 ท่านคิดว่าเงินเชื่อใดจาก ข้อ 7.1 มีความยืดหยุ่นในการชำระมากที่สุด (คัดลอกได้ง่าย)

- 1) ประนีประนอมมากที่สุด คือ.....
- 2) ประนีประนอมปานกลาง คือ.....
- 3) ประนีประนอมน้อยที่สุด คือ.....

7.4 ท่านคิดว่าเงินเชื่อจากแหล่งใดใน ข้อ 7.1 ที่มีการเร่งรัดการชำระหนี้อย่างเคร่งครัด

- 1) เคร่งครัดมากที่สุด คือ.....
- 2) เคร่งครัดปานกลาง คือ.....
- 3) เคร่งครัดน้อยที่สุด คือ.....

7.5 ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ที่รัฐฯ ปล่อยสินเชื่อแก่เกษตรกรและผู้ยากจนเพื่ออะไร

- () เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สิน
- () เพื่อส่งเสริม/สนับสนุนการสร้างรายได้
- () เพื่อใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ
- () อื่นๆ(ระบุ).....

7.6 ท่านคิดว่าวัตถุประสงค์ของกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (เพื่อไถ่ถอนที่ดิน) ปล่อยสินเชื่อแก่เกษตรกรและผู้ยากจนเพื่ออะไร

- () เพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน
- () เพื่อส่งเสริม/สนับสนุนการสร้างรายได้
- () เพื่อใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ
- () อื่นๆ(ระบุ).....

7.7 ท่านคิดว่ากองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (เพื่อไถ่ถอนที่ดิน) เป็นหน้าที่ของรัฐฯที่ต้องให้ความช่วยเหลือ

- () ใช่
- () ไม่แน่ใจ
- () ไม่ใช่

7.8 ท่านคิดว่ากองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (เพื่อไถ่ถอนที่ดิน) มีเพียงพอที่จะแก้ไขปัญหาเกษตรกรทุกคน

- () เพียงพอ
- () ไม่เพียงพอ
- () อื่นๆ(ระบุ).....

7.9 ท่านคิดว่าจะสามารถชำระหนี้สินจากเงินกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (เพื่อไถ่ถอนที่ดิน) ได้ทันตามเวลาที่กำหนด

- () ได้แน่นอน
- () ได้
- () ไม่แน่ใจ
- () ไม่ได้
- () ไม่ได้แน่นอน
- () ครบกำหนดสัญญาแล้ว

7.10 ท่านคิดว่าจะแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (เพื่อไถ่ถอนที่ดิน) ของท่านอย่างไร

.....

7.11 เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. เคยมาตรวจเยี่ยมท่านบ้างหรือไม่

- () ไม่เคย
- () เคย มาตรวจเยี่ยมเฉลี่ย.....ครั้งต่อปี

หมวดที่ 8 การประสบปัญหาด้านต่างๆของเกษตรกร

ปัญหา	ไม่มี	มี	ระดับความรุนแรงของปัญหา		
			มาก	ปานกลาง	น้อย
8.1 ด้านการผลิต					
1. ขาดแคลนน้ำ					
2. ฝนแล้ง					
3. น้ำท่วม					
4. ปัญหาที่ดิน (ระบุ).....					
5. สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย (ระบุ).....					
6. อื่นๆ.....					
8.2 ด้านการตลาด					
1. ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง					
2. ผลผลิตราคาตกต่ำ					
3. อื่นๆ.....					

หมวดที่ 9 ความต้องการความช่วยเหลือด้านต่างๆ จากรัฐบาล

ความต้องการให้ช่วยเหลือ	ไม่ ต้องการ	ต้องการ	ระดับความต้องการ		
			มาก	ปานกลาง	น้อย
9.1 ด้านการผลิต					
1. ต้องการให้ราคาปัจจัยการผลิตต่ำลง					
2. ต้องการเลี้ยงโค					
3. ท่านต้องการเลี้ยงสัตว์.....					
4. ท่านต้องการปลูกพืช.....					
5. ท่านต้องการพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับพื้นที่					
6. ท่านต้องการชลประทานเพื่อการเกษตร					
7. อื่นๆ (ระบุ).....					
9.2 ด้านการตลาด					
1. ท่านต้องการให้มีการประกันราคาพืชผล					
2. ท่านต้องการให้มีการรับจำนำพืชผล					
3. ท่านต้องการให้มีการจัดหาตลาดรองรับพืชผล					
4. อื่นๆ (ระบุ).....					
9.3 ด้านการครองชีพ					
1. ท่านต้องการให้รัฐจัดหาน้ำดื่มมาใช้					
2. ท่านต้องการให้รัฐจัดสร้าง/ซ่อมแซมถนน					
3. ท่านต้องการให้รัฐจัดอบรมด้านวิชาชีพ					
4. ท่านต้องการให้รัฐสร้างศูนย์รับเลี้ยงเด็กอ่อน					
5. อื่นๆ (ระบุ).....					

ภาคผนวก ข

ประวัติ การบริหารและการดำเนินงาน วัตถุประสงค์และหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือของ
กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน

ประวัติของกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน

เนื่องจากปัญหาเกษตรกรและผู้ยากจนของประเทศไทยเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานเป็นปัญหาใหญ่ระดับชาติ เพราะเกษตรกรและผู้ยากจนประสบปัญหาเรื่องหนี้สินและที่ดินเป็นเหตุให้ต้องสูญเสียสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินของตนเองแก่นายทุนหรือบุคคลอื่น ในปี พ.ศ. 2517 รัฐบาลจึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาหนี้สินขึ้นมาหลายคณะ และหลายระดับ โดยเฉพาะสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สปน.) และ ธ.ก.ส. ได้ถูกผลักดันให้เป็นหน่วยงานหลักในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกรและผู้ยากจนโดยมีส่วนงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ได้แก่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานเสริม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (กชก.) ในปี พ.ศ. 2526 โดยมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นรองประธานกรรมการ ในปี พ.ศ. 2528 มีการกำหนดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการช่วยเหลือเกษตรกร และผู้ยากจน พ.ศ. 2528 การดำเนินงานได้มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาหนี้สินนอกระบบที่มีลักษณะไม่เป็นธรรมและสร้างความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกรและผู้ยากจนเป็นหลัก ต่อมาในปี พ.ศ. 2533 คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. 2533 ซึ่งเป็นการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนขึ้นใน สปน. อีกกองทุนหนึ่ง โดยได้ปรับปรุงกำหนดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยเงินทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. 2528 เพื่อให้สามารถช่วยเหลือเกษตรกรที่ยากจน และการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินของกองทุนหมุนเวียนเพื่อการปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรผู้ยากจน เป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงได้มอบอำนาจให้แก่ ธ.ก.ส. เป็นผู้ดำเนินการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน การดำเนินงานยังคงมุ่งเน้นการช่วยเหลือเกษตรกรที่ยากจนที่มีปัญหาความเดือดร้อนจากการเป็นหนี้ซึ่งเจ้าหนี้มิได้เป็นสถาบันการเงินหรือสถาบันของเกษตรกร เพื่อมิให้เกษตรกรที่ยากจนนั้นต้องสูญเสียสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินอันเป็นที่อยู่อาศัย หรือที่ทำการเกษตรให้แก่เจ้าหนี้ (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, 2537)

ในปี พ.ศ. 2536 รัฐบาลมีความเห็นว่ากองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเกี่ยวกับปัญหาหนี้สินและที่ดินได้อย่างกว้างขวางเพียงพอจึงได้เห็นชอบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ. 2536 ซึ่งเป็นการจัดตั้ง

กองทุนหมุนเวียนขึ้นอีกกองทุนหนึ่ง เพื่อให้มีการช่วยเหลือแก่ผู้ประสบความเดือดร้อนในปัญหาหนี้สินและที่ดินได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น โดยได้มีการขยายความช่วยเหลือแก่ผู้ยากจนที่มีได้เป็นเกษตรกรด้วย

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2545 ได้มีการปฏิรูประบบราชการ โดยรัฐบาลได้ออกพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 และให้โอนงานช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ซึ่งสังกัดสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี มาสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.เกษตร) จึงได้มีการปรับโครงสร้าง กชก. ใหม่ให้สอดคล้องกับโครงสร้างของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ กชก. เดิมได้มีมติรวมเงินทุนและกองทุนทั้ง 3 เข้าด้วยกัน โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2546 เห็นชอบให้รวมเงินทุนและกองทุนหมุนเวียนเป็นแหล่งทุนเดียว โดยมีชื่อใหม่ว่า “ กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ” และได้ประกาศให้มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2546

การบริหารและดำเนินงานของกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน

โดยที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ.2546 ได้จัดตั้งขึ้นมา โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเพื่อการดำเนินงานให้ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.เกษตร) ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการบริหารกองทุนหมุนเวียนฯ พ.ศ. 2547 เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงินกองทุนหมุนเวียนฯ พ.ศ. 2546 ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทั้งนี้ คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (กชก.) ได้มอบหมายให้คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (อชก.) ส่วนกลาง อชก. ส่วนจังหวัด อชก. ส่วนอำเภอ อชก. กรุงเทพมหานครฯ และอชก.เขต เป็นผู้พิจารณาอนุมัติคำขอกู้เงิน แทน กชก. โดย อชก. อำเภอ และอชก.เขตมีอำนาจการอนุมัติภายในวงเงินกู้รายละไม่เกิน 200,000 บาท อชก. ส่วนจังหวัดและ อชก. กรุงเทพมหานครฯ อนุมัติภายในวงเงินกู้รายที่เกิน 200,000 บาท แต่ไม่เกิน 300,000 บาท และ อชก. ส่วนกลางอนุมัติภายในวงเงินกู้ รายที่เกิน 300,000 บาท และ การบริหารกองทุนหมุนเวียนฯเพื่อให้เป็นไปด้วยความคล่องตัวและรวดเร็ว สป.เกษตร. ได้ทำบันทึกข้อตกลง ร่วมกับ ธ.ก.ส. ในการดำเนินงานกองทุนหมุนเวียน เกี่ยวกับการบริหารเงินและมอบหมายอำนาจให้ ธ.ก.ส. เป็นตัวแทนการดำเนินการจัดทำคำขอกู้ การรับคำขอกู้ การตรวจสอบประเมินราคาทรัพย์สินที่นำมาจำนองเป็นหลักประกัน วิเคราะห์คำขอกู้ การทำสัญญา

กู้ยืมเงินกับลูกหนี้ การทำสัญญาค้ำประกัน การรับจดทะเบียนจำนองที่ดินค้ำประกัน ใถ่ถอนหลักประกัน การจ่ายเงินกู้ การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ การติดตามเร่งรัดเงินกู้ การชำระคืนเงินกู้ การเรียกคืนเงินกู้ การเปลี่ยนตัวลูกหนี้ในกรณีที่ลูกหนี้ตาย หรือมีเหตุอันสมควร และการทำบัญชีลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนแทน สป.กษ. (การศึกษาการพัฒนาและฟื้นฟูอาชีพลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ.2546, 2550)

วัตถุประสงค์ของกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน

1. ให้กู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ในกรณีดังต่อไปนี้

1.1 เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินของตนเองและปรับปรุงคุณภาพที่ดิน ทั้งนี้ต้องเป็นปัญหาเฉพาะที่คณะกรรมการเห็นว่ามีความจำเป็นเร่งด่วน

1.2 เพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพของผู้กู้ยืมให้มีรายได้สูงขึ้น

1.3 เพื่อไถ่หรือไถ่ถอนที่ดินคืนจากการขายฝากหรือจำนอง เมื่อมีพฤติการณ์ว่าสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นจะหลุดเป็นของเจ้าหนี้หรือบุคคลอื่นในที่สุด

1.4 เพื่อชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืมเงินซึ่งผู้ยืมได้นำที่ดินหรือหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้เจ้าหนี้ยึดไว้เป็นประกันก่อนหรือขณะทำสัญญากู้ยืมเงิน เมื่อมีพฤติการณ์ว่าสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นจะหลุดไปเป็นของเจ้าหนี้หรือบุคคลอื่นในที่สุด

1.5 เพื่อซื้อคืนที่ดินที่สูญเสียสิทธิหรือกรรมสิทธิ์ไป เนื่องจากการขายฝาก จำนอง หรือการกู้ยืมเงิน

1.6 เพื่อซื้อคืนที่ดินตามสิทธิแห่งกฎหมายว่าด้วยการเช่าที่ดินเพื่อการทำเกษตรกรรม

2. ให้ความช่วยเหลือเป็นค่าใช้จ่ายแก่เกษตรกรและผู้ยากจนกรณีมีข้อพิพาทเรื่องกรรมสิทธิ์หรือสิทธิการเช่าที่ดิน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการดำเนินคดี

หลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือของกองทุนหมุนเวียน

1. ผู้มีสิทธิขอความช่วยเหลือ

1.1 เป็นเกษตรกรที่ยากจน

1.2 ผู้ยากจน

1.3 บิดา หรือมารดา หรือคู่สมรส หรือบุคคลตามข้อ 1.1 และ 1.2

2. ประเภทการขอความช่วยเหลือ แบ่งเป็น 3 ประเภทดังนี้

2.1 การกู้ยืมเงินเพื่อปลดปล่อยหนี้สินหรือการซื้อคืนที่ดินเนื่องจากหนี้สินมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

2.1.1 มีหนี้สินเนื่องจากการนำที่ดินไปขายฝาก จำนองไว้กับเจ้าหนี้ หรือกู้ยืมเงิน โดยได้นำที่ดินหรือหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้เจ้าหนี้อึดไว้เป็นประกันก่อนหรือขณะทำสัญญา กู้ยืมเงินหรือได้สูญเสียสิทธิหรือกรรมสิทธิในที่ดินไปแล้วเนื่องจากการขายฝาก จำนอง หรือสัญญา กู้ยืมเงิน

2.1.2 มีหนี้สินอันเกิดจากเหตุสุดวิสัยจำเป็น และเป็นภาระหนักแก่ผู้กู้เงินทำให้ ผู้ กู้มีโอกาที่จะไถ่ถอน หรือชำระหนี้ตามสัญญากู้เงิน หรือซื้อคืนที่ดินได้น้อยมาก

2.1.3 เป็นผู้ที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรไม่อนุมัติให้กู้เงินเพื่อ การนี้

2.2 กรณีซื้อที่ดินตามสิทธิแห่งกฎหมายว่าด้วยการเช่าที่ดินเพื่อการทำเกษตรกรรมมี หลักเกณฑ์ ดังนี้

2.2.1 เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ

2.2.2 ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเป็นผู้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว

2.2.3 มีความประพฤติดี มีความสามารถ และขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ

2.2.4 ไม่มีที่ดินทำกินหรือที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง หรือมี แต่ไม่เพียงพอ

2.2.5 เป็นผู้ที่ไม่ได้ ฐ.ก.ส. ไม่อนุมัติให้กู้เงินเพื่อการนี้

3. ประเภทที่ดินที่ขอความช่วยเหลือ มีหลักเกณฑ์ดังนี้

3.1 เป็นที่ดินที่เกิดจากมูลหนี้ตามสัญญา จำนอง หรือสัญญาขายฝากหรือสัญญากู้ยืมหรือสัญญาเช่าตามกฎหมายว่าด้วยการเช่าที่เพื่อการเกษตรกรรมของผู้ซื้อหรือของบิดา มารดา หรือคู่สมรสหรือบุตรของผู้ซื้อ

3.2 เป็นที่ดินที่อยู่อาศัยของผู้ซื้อ หรือของบิดา มารดา หรือคู่สมรส หรือบุตรของผู้ซื้อ

3.3 เป็นที่ดินเช่าตามพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

4. ลักษณะหนี้ มีหลักเกณฑ์ดังนี้

หนี้ที่เกิดขึ้นจะต้องเกิดจากการทำนิติกรรมกับเจ้าหนี้เอกชน (หนี้นอกระบบ) หรือธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์ (หนี้ในระบบ) ไม่ใช่สถาบันการเงินของรัฐหรือสถาบันการเงินของเกษตรกร และไม่ใช่ ฐ.ก.ส. มีดังนี้

4.1 เจ้าหนี้นุ้บุคคลทั่วไป (หนี้นอกระบบ)

4.2 ธนาคารพาณิชย์ ตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์ (หนี้ในระบบ) โดยมีเงื่อนไขว่าด้วยต้องถูกธนาคารฟ้องและศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ชำระหนี้แล้ว

4.3 นิติบุคคลที่ กชก. กำหนดได้แก่ เจ้าหนี้ที่เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนจำกัดที่จดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงิน โดยลูกหนี้ที่เป็นหนี้กับเจ้าหนี้ดังกล่าวจะต้องเป็นหนี้ที่เกิดจากการกู้ยืมเงินมาเพื่อการลงทุนในการประกอบ

อาชีพ และรับพิจารณาให้ความช่วยเหลือตามแนวทางเดียวกับกรณีเป็นหนี้ธนาคารพาณิชย์ ซึ่งต้องมีคำพิพากษาของศาลถึงที่สุดให้ชำระหนี้แล้ว

5. วงเงินที่ให้กู้

5.1 ในกรณีที่กู้ยืมเงินเพื่อปลดเปลื้องหนี้สินหรือซื้อคืนที่ดิน หรือกรณีกู้ยืมเพื่อซื้อคืนที่ดินตามสิทธิแห่งกฎหมายว่าด้วยการเช่าที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ให้กู้สูงสุดได้ไม่เกินรายละเอียด 500,000 บาท

5.2 กรณีกู้ยืมเงินเพื่อการประกอบอาชีพ วงเงินที่ขอกู้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ผู้กู้ยืมไปดำเนินการตามหลักเกณฑ์

5.3 กรณีที่ผู้กู้ยืมขอกู้เพื่อดำเนินการตามข้อ 5.1 และข้อ 5.2 ด้วยวงเงินกู้รวมกันต้องไม่เกินรายละเอียด 500,000 บาท

6. หลักประกันเงินกู้

การพิจารณาวิเคราะห์หลักประกันและขั้นตอนการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. โดยมีหลักเกณฑ์ของการวิเคราะห์หลักประกันตามกรอบที่กำหนดดังนี้

6.1 กรณีการกู้ยืมเพื่อนำไปปลดเปลื้องหนี้สินหรือซื้อคืนที่ดิน หรือซื้อคืนที่ดินตามสิทธิแห่งกฎหมายว่าด้วยการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ผู้กู้ยืมต้องนำอสังหาริมทรัพย์ซึ่งปลดเปลื้องหนี้สินหรือซื้อคืนด้วยเงินกู้จากกองทุนหมุนเวียน มาจำนองเป็นหลักประกันเงินกู้ และอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวต้องมีราคาประเมินไม่น้อยกว่าจำนวนเงินที่ให้กู้

ในการประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวให้ใช้ราคาประเมินของ ธ.ก.ส. และกรณีที่มีสิ่งปลูกสร้างรวมด้วยไม่ว่าสิ่งปลูกสร้างนั้นจะมีราคาเท่าใด หากสิ่งปลูกสร้างมีการประกันวินาศภัย ให้คิดราคาประเมินอัตราร้อยละ 30 ของราคาส่งปลูกสร้างที่ ธ.ก.ส. ประเมินได้ หากสิ่งปลูกสร้างไม่มีประกันวินาศภัย ให้คิดราคาประเมินในอัตราร้อยละ 20 ของราคาส่งปลูกสร้างที่ประเมินได้ แล้วนำราคาอสังหาริมทรัพย์และราคาส่งปลูกสร้างที่ประเมินได้ดังกล่าวมารวมกันเป็นราคาประเมินหลักประกัน

6.2 กรณีผู้ยืมเพื่อนำเป็นเงินลงทุนในการประกอบอาชีพ ผู้กู้ยืมเงินต้องจ่ายดอกเบี้ยต่อวันเป็นประกันเงินกู้ ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นมีราคาประเมินไม่น้อยกว่าจำนวนเงินที่กู้ ทั้งนี้ในการประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวให้ใช้ราคาประเมินตามราคาประเมินของ ธ.ก.ส.

6.3 กรณีผู้ยืมเงินเพื่อนำไปเป็นค่าใช้จ่ายตามข้อ 6.2 ไม่เกิน 30,000 บาท ถ้าผู้กู้ไม่อาจจัดหาอสังหาริมทรัพย์มาจ่ายเป็นประกันเงินกู้ได้ ผู้กู้จะจัดหาบุคคลมาค้ำประกันตามหลักเกณฑ์การใช้นุคคลค้ำประกันที่ กชก. กำหนด

6.4 กรณีผู้กู้เงินกองทุนหมุนเวียนฯ เพื่อการดำเนินการทั้ง 6.1 และข้อ 6.2 สามารถใช้หลักทรัพย์ที่จ่ายดอกเบี้ยตามข้อ 6.1 มาจ่ายเป็นประกันเงินกู้ได้ แต่เมื่อรวมวงเงินกู้แล้วต้องมีราคาประเมินไม่น้อยกว่าราคาประเมินหลักทรัพย์ที่ให้ไว้เป็นหลักประกัน

6.5 กรณีอสังหาริมทรัพย์ที่นำมาจ่ายเป็นหลักประกันเงินกู้ตามข้อ 6.1 ข้อ 6.2 และข้อ 6.4 มีราคาประเมินน้อยกว่าจำนวนเงินกู้ แต่ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ของจำนวนเงินที่ให้ผู้กู้ กชก. อาจพิจารณาให้นำอสังหาริมทรัพย์อื่นซึ่งมิได้จ่ายเป็นประกันต่อเจ้าหนี้รายอื่นมาจ่ายเป็นประกันเพิ่มเติมได้ หรืออาจให้จัดหาบุคคลมาค้ำประกันตามหลักเกณฑ์การใช้นุคคลค้ำประกันร่วมด้วยก็ได้ตามที่ กชก. กำหนด เพื่อให้มีราคาประเมินไม่น้อยกว่าจำนวนเงินที่ให้ผู้กู้

7. อัตราดอกเบี้ย

ปัจจุบันอัตราดอกเบี้ยที่เรียกเก็บจากผู้กู้ยืมไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี ในกรณีที่เห็นสมควร กชก. อาจเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยได้ โดยคำนวณจำนวนตามจำนวนเงินต้นคงเป็นหนี้รายวัน นับตั้งแต่วันถัดจากวันรับเงินต้นจนถึงวันชำระคืนเงินเสร็จ ทั้งนี้ไม่เป็นการทบต้น

8. ระยะเวลาการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย

ให้ผู้กู้ยืมชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นรายงวดให้แล้วเสร็จภายในเวลาไม่เกิน 20 ปี นับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ได้รับเงินต้น

9. การชำระหนี้และการขยายระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้

กรณีผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้รายงวด งวดใดงวดหนึ่งได้ทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่กำหนดไว้เนื่องจากมีเหตุจำเป็นอันควรผ่อนผัน ธ.ก.ส. อาจอนุมัติให้ตัดการชำระเงินรายงวดนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนได้ตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินสองคราวติดต่อกันคราวละไม่เกินหนึ่งปี ทั้งนี้ต้องไม่เกินระยะเวลาที่กำหนดไว้ในระเบียบ

กรณีที่ผู้กู้ยืมไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ได้ตามกำหนดระยะเวลา หรือไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ให้เสร็จสิ้น ภายในระยะเวลาการชำระหนี้ที่กำหนดไว้ในสัญญา เนื่องจากมีเหตุอันควรผ่อนผัน ให้ ธ.ก.ส. เสนอเรื่องให้ กชก. พิจารณา กชก. อาจพิจารณาขยายเวลาชำระหนี้ให้ผู้กู้ยืมได้ตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกินสามคราว คราวละไม่เกินสองปี หรืออาจพิจารณาปรับโครงสร้างหนี้ได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ กชก. กำหนด

10. กรณีลูกหนี้ประสบภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติ

10.1 กรณีผู้กู้ยืมประสบภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติ และพืชผลหรือผลผลิตทางเกษตรกรรม หรือที่อยู่อาศัยได้รับความเสียหายเนื่องจากภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่ทำให้เกิดความเดือดร้อน กชก. อาจพิจารณาให้งดหรือลดดอกเบี้ยได้ตามหลักเกณฑ์ที่ กชก. กำหนด (ตามมติ กชก. ครั้งที่ 2/2545 ให้งดคิดดอกเบี้ยเงินกู้เป็นเวลา 1 ปี และในปีถัดไปลดดอกเบี้ยเงินกู้ลงจากร้อยละ 5 เหลือร้อยละ 3 เป็นเวลา 2 ปี)

10.2 กรณีผู้กู้ยืมได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงด้วยเหตุใดๆ และ กชก. พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้กู้ยืมไม่มีความสามารถที่จะชำระหนี้ได้อีกต่อไป กชก. อาจพิจารณาเสนอขอจำหน่ายเป็นหนี้สูญเฉพาะดอกเบี้ยก็ได้ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ กชก. กำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ภาคผนวก ค

ตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ R.V.Krejcie และ D.W.Morgan

ตารางสำเร็จรูปคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ R.V.Krejcie และ D.W.Morgan

จำนวน ประชากร	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง	จำนวน ประชากร	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง
10	10	220	140	1200	291
15	14	230	144	1300	297
20	19	240	148	1400	302
25	24	250	152	1500	306
30	28	260	155	1600	310
35	32	270	159	1700	313
40	36	280	162	1800	317
45	40	290	165	1900	320
50	44	300	169	2000	322
55	48	320	175	2200	327
60	52	340	181	2400	331
65	56	360	186	2600	335
70	59	380	191	2800	338
75	63	400	196	3000	341
80	66	420	201	3500	346
85	70	440	205	4000	351
90	73	460	210	4500	354
95	76	480	214	5000	357
100	80	500	217	6000	361
110	86	550	226	7000	364
120	92	600	234	8000	367
130	97	650	242	9000	368
140	103	700	248	10000	370
150	108	750	254	15000	375
160	113	800	260	20000	377
170	118	850	265	30000	379
180	123	900	269	40000	380
190	127	950	274	50000	381
200	132	1000	278	75000	382
210	136	1100	285	100000	384

ที่มา: ชานินทร์ ศิลป์จารุ (2551)

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล	นายกฤษฎา บุญนาค
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2525
สถานที่เกิด	จังหวัดสระบุรี
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (พืชศาสตร์-พืชสวน) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตปทุมธานี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้ช่วยพนักงานพัฒนาธุรกิจ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา